

Academia

Nr. 17
trim. IV
2004

Bârlădeană

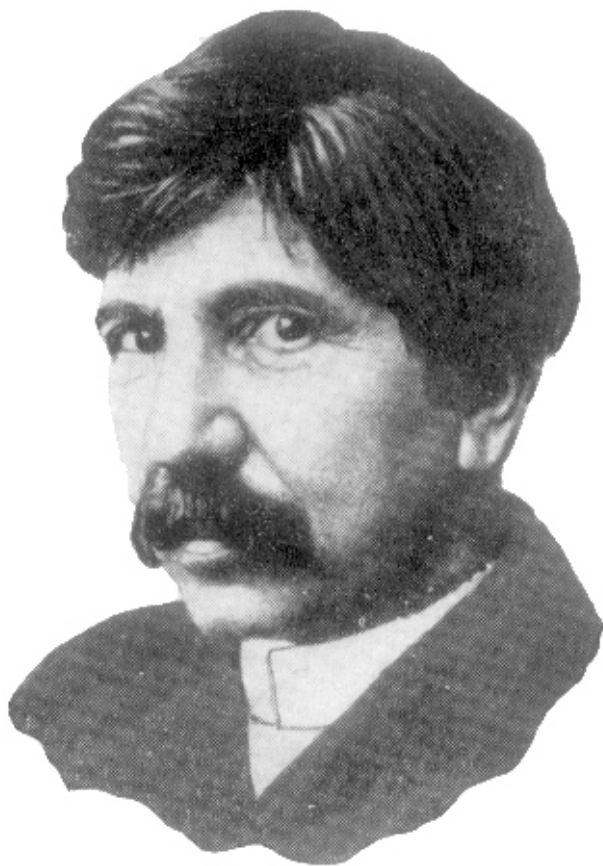
Revistă editată de Societatea
literar - culturală
“Academia Bârlădeană”

Alexandru Vlahuță - 85 de ani de la moarte

La 1 mai 1915 „trei suflete îmbătate de frumos și dornice de muncă pentru mai multă lumină, George Tutoveanu, Tudor Pamfile și preotul Toma Chiricuță - așa cum scria Vasile Damaschin în 1925 în „Graiul nostru”, cu ocazia unui interviu luat lui George Tutoveanu -, au pus bazele Societății literare „Academia Bârlădeană”. La propunerea membrilor săi, scriitorul Alexandru Vlahuță a fost desemnat președinte de onoare al Societății, legăturile lui cu Bârladul fiind profunde, multiple și durabile în timp.

Născut pe meleaguri tutovene, la Pleșești, Alexandru Vlahuță urmează școala primară și liceul la Bârlad, unde revine, ori de câte ori viața i-a îngăduit.

În perioada oct.1916-oct.1918, Alexandru Vlahuță, împreună cu familia, s-a refugiat la Bârlad, unde a fost găzduit de profesorul Eugen Bulbuc, în casa căruia aveau loc unele din întrunirile „Academiei Bârlădene”. Aici era locul de întâlnire al scriitorilor și artiștilor, precum poetul Vasile Voiculescu, medic la Spitalul Militar, Victor Ion Popa, frații Iuliu și Virgil Nițulescu, Mihai Lupescu și chiar George Enescu, venit la Bârlad, ca și în alte orașe ale Moldovei, dând recitaluri de vioară în sprijinul ostașilor răniți. Aceste minunate seri erau patronate de spiritul artistic al scriitorului Alexandru Vlahuță, care spunea că „aici și-a uitat de multe ori toate amărăciunile pribegiei”.

(5 septembrie 1858 - 19 noiembrie 1919)

Prof.drd. Elena Monu

Redescoperirea lui Vlahuță

Puțini bărlădeni din generația tânără știu că autorul *României pitorești* s-a născut și a copilărit pe meleagurile orașului lor. Astăzi, pentru cei mai mulți, Alexandru Vlahuță nu este decât un nume întâlnit prea rar în manualele de literatură română. Totuși, există voci care își amintesc de poetul, prozatorul și gazetarul Alexandru Vlahuță ca de unul din cei mai valoroși oameni de cultură ai Bârladului și nu numai.

S-a născut la 5 septembrie 1858 la Pleșeti, în fostul județ Tutova, astăzi comună ce îi poartă numele. Era cel de-al optulea și ultimul copil al lui Neculai și Ecaterinei Vlahuță. Copilul Vlahuță nu s-a bucurat pe deplin de dulceața vârstei, fiind firav și predispus la boală: „Plăpând, bolnăvicios de mic, suferind într-una de friguri și de dureri de cap, stam zile-ntregi la fereastră... Biata mama, cât mă doftoricea când zăceam de friguri pe prispa de lut, la soare. (...) La țară într-un cătun sărac, pe valea Similii - cu fața la drum, cu o casă veche acoperită cu trestie; o săliță între două odăi poleite cu scânduri de stejar, în fund un iatac c-o fereastră ce da în livadă, pereții și bagdadiile albe, prispa lipită cu lut, ograda largă, de jur împrejur gard de nuiele, încununat cu măracini, iar dincolo de gard, în toate părțile, dealuri rotunde, cu dumbrăvi pe coamă, cu holde învârstate de dulcea revărsare a coastelor, până-n șiragul de sălcii de pe malul gârlei, - acolo-i toată copilăria mea, sărmana mea copilărie”.

La 9 ani intră în școala primară din satul natal, pe care o absolvă în 1871. Din nefericire, în toți anii de școală, poetul suferă din cauza situației materiale precare, fiind nevoit să facă multe servicii gazdei sale, „țața Elenca din Cotu-Negru”: „Mult m-a chinuit săraca (...). În fiecare dimineață mă ducem în piață de-i făceam târguiețile, pe urmă-i aduceam două cofe de apă - iarna pe ger, mi se lipeau degetele de toarta ciuturii, pe care de abia o scoteam din fântâna adâncă de nu-i vedeam fundul”.

Între anii 1867-1868 urmează cursurile clasei a doua a „școlii noi primare din Bârlad”, unde îi are colegi pe Nicolae Tonitza, pe savantul și scriitorul Paul Bujor, pe filologul Alexandru Philippide, mai mare cu un an.

Clasa a treia o urmează la „școala primară de băieți nr.5 din urbea Bârlad”, iar a patra la școala primară nr.1.

Între 1871-1878 este elev al Liceului „Gh.Roșca-Codreanu”, desfășurând o bogată activitate culturală și unde îl are profesor pe Stroe Belloescu. În perioada liceului, Vlahuță și colegii săi „nu cunoșteau alte distracții decât cetitul cărților și plimbările pe alele retrase din grădina publică sau dealul

Țuguieța” (Gheorghe Vrabie, *Bârladul cultural*, p.145). În ultima clasă de liceu se căsătorește cu Ida Pagano.

După susținerea examenului de bacalaureat (1879) s-a înscris la Facultatea de Drept în București, fără a o termina. În 1879 se stabilește la Târgoviște unde este încadrat profesor de Limba română și Limba latină la gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu”, apoi la Școala divizionară de la Mănăstirea Dealu, post din care este îndepărtat în 1882. Se angajează ca avocat. În 1885 se desparte de Ida Pagano, după trei ani recăsătorindu-se cu Margareta Dona, de care divorțează în 1896.

Casa profesorului Bulbuc din Bârlad (1917).

Debutul în proză are loc în anul 1886, iar în 1887 îi apare și primul volum de poezii, ambele primite cu interes de cititori. „Pentru un scriitor, proza este piatra de încercare. Versul uneori acoperă prin ritm și rimă goliciunea cugetării, dar proza artistică te trădează când nu poți s-o mânuiești”.

În 1900 primește premiul „Năsturel” al Academiei Române. În anul următor scoate *Sămănătorul* împreună cu George Coșbuc. Lucrează la elaborarea unor cărți de citire pentru școli primare. Între 1902-1918 este referendar la Casa Școalelor.

În 1905 se căsătorește pentru a treia oară cu Alexandrina Ruxanda Gâlcă și călătorește în Franța, Italia și Norvegia.

Între 1912-1916 s-a instalat la Dragosloveni, „unde poarta casei era mereu deschisă pentru prietenii săi scriitori”.

Războiul îl poartă pe Alexandru Vlahuță din nou acasă, refugiindu-se la Bârlad la data de 5 decembrie 1916. Este găzduit în casa profesorului de muzică Bulbuc de pe bulevardul Epureanu. Aici, poetul inițiază adevărate șezători literare la care participau George Tutoveanu, N.Iorga, Victor Ion Popa, V. Voiculescu, Nichifor Crainic și Delavrancea veniți de la Iași. Nu permitea citirea de versuri deprimante căci: „În aceste vremuri orice scriitor este un ostaș și noi

avem datoria să înălțăm sufletele celor care poartă armele”. Ședințele erau urmate de vizitarea expoziției de pictură, organizată de Vlahuță în sufrageria cea mare a casei Bulbuc. Seara se termina cu audiții muzicale susținute de talentații membri ai familiei Bulbuc.

Așa cum mărturisește I.Valerian, poetul era adânc preocupat de starea de spirit și de soarta soldaților de pe front: „Un gând mai ales îl obseda: starea de spirit de pe front. I-am spus tot ce știam despre ținuta dărză a ostașilor din tranșee, dar el ar fi vrut să afle mai mult, să-i vadă la fața locului. Mai târziu, Vlahuță a cerut aprobarea și a vizitat frontul Mărășeștilor, deși starea sănătății nu-i era prea bună”. Mai mult, împreună cu George Enescu a vizitat spitalele de răniți din Bârlad cărora unul le cânta cu vioara și altul le citea versuri și le scria scrisori către familiile celor ce nu puteau mânui condeiul.

Tot I.Valerian povestește cum bărlădenii „puteau să-i zărească dimineața pe soții Vlahuță parcurgând agale aleile răcoroase din grădina publică, uneori ținându-se de mână ca doi logodnici. (...) Odată, împreună cu G.Tutoveanu, ne-am alăturat și noi, iar Vlahuță ne-a condus prin cartierul Cotu-Negru. «Asta-i mahalaua unde am locuit când urmam liceul. Revăd aceleași căsuțe sărace ca și la Pleșești, doar că n-au stuf deasupra. Parcă aud sunând clopotele de la Biserica Domnească și pe profesorul de Italiană spunându-mi enervat: Elevul Vlahuță, roagă pe clopotar să mai tacă în timpul lecțiilor. Și clopotarul se strâmba la mine și trăgea mai tare de frânghie.»”

După război, poetul scoate revista *Lamura*.

A încetat din viață la 19 noiembrie 1919. În 1948 a fost ales, post-mortem, membru de onoare al Academiei Române.

Din volumele sale amintim: *Din goana vieții* (1892), *Dan* (1894), *România pitorească* (1901), *Din trecutul nostru* (1908), *Dreptate* (1914).

„Numai lumina soarelui încălzește pământul și sufletele. O astfel de rază solară a fost Al.Vlahuță pentru neamul nostru” (George Tutoveanu).

Informații preluate din: *Bârladul, odinioară și astăzi*, 1984

Vol.II, pp.74-81, autor Gheorghe Gohoreanu;

Vol.III, pp.522-531, autori Emilia St. Milicescu, I.Valerian;

Istoria Bârladului, vol.II, 2002, p.463-464.

ALEXANDRU VLAHUȚĂ

EVOCĂRI

După Caragiale, după Delavrancea și Coșbuc, iată-l și pe Vlahuță plecat de pe această vale a plângerilor și a trandafirilor.

Căci dacă pentru cei mulți pământul este o vale a plângerii, pentru el era și o înflorire de roze. Avea trandafiri în suflet și lumina cu ei și-i risipea ca o cascadă blândă, ca o revărsare bogată de-a lungul patriarhalelor cerdacuri din pânzele lui Grigorescu.

Așa l-am cunoscut eu pe Vlahuță prin 1910, când locuia în Palatul funcționarilor publici de la Șosea.

Și această amintire nu vreau s-o șterg din suflet, căci e plin de seninătate.

În odăile luminoase și primitoare, înduioșate de surăsul blând al doamnei Vlahuță, maestrul trecea liniștit printre oaspeții săi, cu gesturi lente și armonioase, cu lumini de bunătate în privirea pătrunzătoare.

Era un colț de pace și de poezie casa lui Vlahuță. De la ferestrele înguste, din balconul împodobit cu mușcate, se vedeau, jos, copacii Șoselei Kiseleff, iar departe orizontul albastru.

Și toate încăperile erau pline de lumina liniștită a depărtărilor.

O mare dragoste de viață, adânc înțeleasă și trăită calm se desprindea din toată făptura lui Vlahuță.

Nimic brutal, nimic zgomotos, nimic dizarmonic.

Omul acesta avea ceva dintr-o altă epocă. Era potolit în gesturi și vorba lui era domoală, plină, totuși, de o sonoritate catifelată. O energie care nu îmbrăca niciodată forme violente, dar pe care o ghiceai în ochii sumbri, sub fruntea chinuită de gânduri, sub povara părului bogat și negru.

Știa să rămână poet în mijlocul înfrigerării contemporane și să trăiască pentru ei și ai lui, cu lumea lui de visuri, cărora le dădea o așa de mare intensitate încât deveneau realizări:

- Sunt mulțumit... fiindcă sunt liber să contempļu peisajul până-n zare, cât vreau, de dimineată până seara...

Și pe urmă, sunt bogat: în fiecare zi, am o zi întreagă, care este a mea... Fac ce vreau cu dânsa. O zi întreagă! A mea... De dimineată până seara... Nu mi-o poate lua nimeni... O zi întreagă...

Epicurian delicat, pricepea valoarea nuanțelor. Asemenea albinei, din cea mai umilă manifestare a vieții, culegea mierea parfumată... Mă uitam la el adesea, în vremea suculentelor ospețe la care venea Coșbuc, Dobrogeanu-Gherea, Iosif, Goga, colo sus, în Palatul funcționarilor publici.

Când își turna vin, îl gusta cu toate simțurile. Privea lung paharul gol. Ce elegant obiect de artă, câtă impalpabilă frumusețe doarme într-un pahar gol!

Ochii lui Vlahuță se încântau de armonia

vinului de chihlimbar sau de rubin, urcând în cristalul pur și măritându-și culori cu transparența cupei: prindea cu amândouă palmele paharul și-i savura contactul rotund și proaspăt; cu mâini tremurătoare îl ridica și, cu ochii pe jumătate închiși, cu nările în freamăt, aspira din plin aroma generoasă a licoarei lui Bachus... Și numai după această senzuală pregătire sorbea din primul pahar, după ce alții goliseră, pe nerăsuflăte, câteva...

Înainte de a aprinde o țigară, o pipăia, îi mângăia silueta fină și elegantă... Se minuna de fenomenul misterios al chibritului care scapără și se aprinde, pâlpare efemeră a unui fluturaș de foc, minusculă și fermecătoare feerie...

Cel dintâi fum albăstrui, amestecat cu aburul parfumat al cafelei abia turnate, urca spre tavan, și în împreunarea lor Vlahuță părea că trăiește eternități de vis și de voluptate, pe care grăbiții veacului nu le mai cunosc, căci au pierdut cultul amănuntului și al armoniilor intime...

Personalitatea lui Vlahuță, așa cum l-am văzut eu, va trăi de-a pururi în proza lui mlădioasă, plină de ritm și de bucurie a simțurilor, în proza lui care se leagănă, coboară și urcă în curbe armonioase, cu grația unei sirene care ar dansa în valuri luminoase și pure, în cadențe mângăiate și mult liniștitoare...

L-aș fi visat bătrân, bătrân de tot, săvârșindu-se într-un decor vrednic de el.

Dar a murit ca și ceilalți mari prieteni ai săi, moarte săracă și neagră...

Caragiale printre străini, Delavrancea la Iași, în cele mai triste clipe ale vieții sale, când țara îi trecea prin ceasurile cele mai grele. N-a trăit măcar câteva luni mai mult, bietul conu Barbu, să-și vadă visul cu ochii!

Coșbuc era zdrobit... Îl sfâșiasse pieirea scumpului său copil, zdrobit de un automobil.

N-au avut un sfârșit senin oamenii aceștia. Intraseră de vii în nemurire, dar moartea lor n-a fost august crepuscul de zei, ci agonie de muritori nefericiți.

Aș vrea totuși să uit că războiul a trecut peste Vlahuță, ruinându-l, îmbătrânindu-l, schimbându-l, doborându-l. Pentru mine el va trăi de-a pururea în decorul familiar, alături de buna doamnă Vlahuță, în odăile luminoase și primitoare, în soarele lui Grigorescu.

Îl văd turnând vin în cupa lui Coșbuc, evocând pe Caragiale, mângâind genele foarte lungi ale unui copil din vecini sau contemplând cu o infinită voluptate de la fereastra cu mușcatele roșii vibrațiile albastre și liniștite ale depărtărilor.

Victor Eftimiu, Portrete și amintiri,
Editura pentru literatură, București, 1965.

Iubire

Lui Alexandru Vlahuță

Ne spui că viața are farmec
Și ești o forță-n univers:
„Și glasul tău devine cântec,
Gândirea ta se face vers”.

L-ai întâlnit pe Eminescu
Și glasul i l-ai cunoscut,
I-ai fost alături în durerea
Ce-asupra Lui s-a abătut.

Citim și noi măiastra-i Carte,
Blagosloviți de calde ploii
Și, din lumina de Luceafăr,
Curat, ne-mpărtășim și noi.

Ai fost poet cu demnitate
Și drept asemeni unui brad,
Azi ești slăvit în toată Țara
Și-i sărbătoare în Bărlad.

Ai închinat un imn iubirii
C-ai socotit-o lucru sfânt
Și ai luptat pentru „Dreptate”,
Dând oropiștilor cuvânt.

În vers, cu-asupra de măsură,
Tu ai înfățișat dureri
Și-ai condamnat cu vehemență
Pe toți cei lacomi de averi.

Ai spus în versuri sus și tare:
În Țara asta nu-i de trai
Când cei cinstiți îndură iadul
Că hoți-i izgonesc din rai.

În Țara noastră-i rea tocmeală,
Poporu-o duce-n rugăciuni
Că-i dau sus-pușii pâine-amară
Și-aceleași searbede minciuni.

Cântat-ai „Omul”, „Muncitorul”
Și amarătul „Proletar”,
Ai proslăvit „Sămănătorul”
Și-apărătorul de hotar.

Lipsiți de visuri „Visătorii”
Primit-au sfaturi și muștrări,
Pe cerul necuprins al artei
Să-și caute mereu cărări.

Făcut-ai crez din „Sfânta muncă”
Să fie pildă tuturor,
„Un suflet larg să te-nțeleagă”
Și să te știe un popor.

Poete, viața are farmec
Și ești o forță-n univers:
„Căci glasul tău devine cântec
Și gândul ți se face vers”.

Petruș Andrei

Prof. Zamfira Dumitrică

Alexandru Vlahuță - un suflet al plaiurilor natale

Despre poetul plaiurilor tutovene s-a scris și s-a vorbit mult.

În numeroase conferințe ale Academiei Bărlădene s-au fixat laturile ce-i caracterizează bogata-i personalitate-poet, romancier, novelist, publicist.

Zăvoaiele și colinele tutovene, acele locuri cu ape molcome și linse, dealuri rotunde cu dumbrăvi pe creștet și cu holde revărsate pe dulcea înclinare a coastelor, i-au structurat acea înclinare spre visare și poezie iar atmosfera plină de idealism social a dascălilor ardeleni de la „Sămănătorul” bărlădean - acel dor sfânt de luptă pentru dreptatea celor mulți și umiliți. În acest sens Călinescu remarcă „oroarea înăscută de brutalitate, compasiunea pentru mizeria umană”.

În întreaga proză a scriitorului două motive revin continuu constituind două coordonate sufletești și anume - mediul de sat și cel de oraș în care și-a petrecut copilăria și prima tinerețe. Amintirile despre țărani necopți ai Pleșeștilor, despre casele lor pleoștite și satul „o adevărată paragină”, sunt copleșite de altele luate din mediul de oraș „Revăd liceul din Bărlad - scrie în 1891 - de acum 20 de ani, un șir de odăi văruite, o clădire veche c-un vechi și primitiv mobilier de școală, în față piața domnească c-o biserică și o clopotniță de sama țafei Elenca din Cotu Negru”.

Din toate acestea s-a născut ambiția de a învinge totul prin muncă, printr-o muncă de neînchipuit depusă încă de pe băncile liceului.

Despre prietenii lui din această perioadă, despre „cetitul” cărților, a „plimbărilor” pe aleele

retrase din Grădina Publică sau dealul Țuguiața, însuși poetul spune în volumul „Din goana vieții” „Ți-aduci aminte, îmi zise el după o mică pauză, de noaptea aceea în care am citit „Sărmanul Dionis”. Știi cum ne opream la fiecare frază, la fiecare epitaf ce ne surprindea prin realitatea lui și cu ce foc simțeam și admiram frumusețile acele. În ce clasă eram? Într-a treia mi se pare. Ședeam amândoi într-o odăiță la Similăchioaia, pe ulița gării. Știi cum ne închideam cu pază de câte ori aveam câte ceva frumos de cetit - o poezie de Eminescu. Iute saltea jos și ne întindeam la pământ, pe brânci, ținând totdeauna pagina așa ca să vadă și cel care o ascultă; obicinuita lăcomie de a sorbi prin cât se poate mai multe simțuri impresiile fericite cu care așa de rar te întâlnești”.

Precocitatea lui Vlahuță, pasiunea-i pentru lectură, atitudinile serioase pe care le avea în fața vieții au făcut din el un elev deosebit, cu prieteni mulți care cu drag își aduc aminte de el, ca Grigore Oprișan sau N.Petrașcu, din care spicuim câteva amintiri legate de această vârstă: «Îmi reamintesc, spune el, de o reprezentație cu haz dată de noi, băieții de 16 ani, la teatrul din Bărlad, cu loji în care scaunele se aduceau de acasă. Jucam „Cinel-Cinel” de V.Aleksandri, eu, Alecu Vlahuță, Natașița și alți doi actori - Vlahuță făcea pe Sandu iar eu pe Graur. Reprezentația începută sub bune auspicii se transformă într-o adevărată comedie. Necunoscându-mi înfățișarea și rolul pe care îl aveam în piesă Vlahuță văzându-mă intrând pe scenă izbucni atât de tare în plâns încât îi crăpă buzele din cauza mustăților lipite pe ele. El duse mâna la gură iar lumea în strigăte de - bravo - nu mai contenea cu aplauze».

Începuturile literare cu bogate impresii ale satului natal și determinate de atmosfera înalt intelectuală a Bărladului de altădată s-au produs în clasele de liceu. Iată o altă mărturie: „În clasa a cincea și a șasea, scrie profesorul Bujor, începuse a scrie mici schițe literare pe care ni le citea cu o voce fermecătoare, o satiră în versuri la adresa profesorilor. De această satiră au făcut mult haz și cea mai mare parte dintre profesori afară de unul singur, rigidul Ion Popescu, care a făcut aspre observații lui Vlahuță. Când era pe punctul de a termina clasa a șaptea, a scris cunoscuta poezie „Dormi iubito” fiind profund impresionat de moartea unei domnișoare din Bărlad care era socotită de tineret de atunci o zână”.

La vârsta de 20 ani, absolvent al liceului bărlădean, părăsește această atmosferă atât de familiară a târgului domnesc din Țara de Jos și pleacă la București pentru a-și trece bacalaureatul. Acum cunoaște pe marele său maestru Eminescu și tot acum încearcă să-l întâlnească pe regele poeziei Aleksandri.

Perioada începuturilor, așa cum se oferă ea dintr-un caiet intitulat „Începuturi”, poartă rezonanță adâncă a atmosferei Bărladului, dar are și menirea de a pune în lumină încă de pe acum stări sufletești ce vor fi specifice creației acestuia. Începuturile sunt categoric, după opinia criticii, influențate de lirica lui Aleksandri și Bolintineanu, precum și de poezia populară, doar mai târziu va fi dominat de geniul eminescian. Cităm câteva din acestea: „Dulce înger”, „Dor de ducă”, „Luna”, „Noaptea”. Toate aceste poezii fac parte din „Începuturi”, despre care el însuși va vorbi mai târziu, în 1883, și va mărturisii că sunt scrise pe băncile liceului bărlădean. După 1882 cu poezia „Păcatul” se va putea observa o influență în vers a lui Eminescu.

Paralel cu activitatea poetică Vlahuță a avut și alta de polemist la ziarul din Târgoviște - „Armonia”, „România liberă” și o întreagă activitate ideologică pe care scriitorul bărlădean o va desfășura la „Sămănătorul”, „Dacia”, „Flamura”.

Aruncând o privire asupra celor relatate până acum putem observa că această perioadă a începuturilor literare ale lui Vlahuță este destul de importantă. Ea nu merită soarta pe care a avut-o de a fi ignorată de cei care s-au ocupat de scriitorul bărlădean. Este importantă prin faptul că din ea se poate vedea precocitatea acestui poet, limpezimea și ușurința cu care mânuia versul. Așa că fiind stăpân pe vers ca și înzestrat cu o simțire adâncă, trainică, Vlahuță nu a creat o poezie pastişă după cum s-a spus, ci o poezie care este a lui, cu o notă distinctă care ar trebui mai mult pusă în lumină. Iar poezia aceasta nu se naște, nu-și trage seva decât din aceea a lui Eminescu, ci izvorăște din sufletul atât de bogat al feciorului de răzeș de pe malurile Similei, din sufletul încălzit la armonia și grațiozitatea

versului lui Aleksandri și Bolintineanu, ca apoi să fie dogorâtă de văpaia versului eminescian.

Pornind de la aceste „Încercări” poetice și polemice cele dintâi scrise în atmosfera patriarhală a orașului moldovenesc, Vlahuță ajunge să se impună în poezia și proza românească. El s-a impus ca ideolog, animator, dascăl al românismului în clipe de grea cumpănă. Și, desigur, că în această latură Bărladul, cu acea pleiadă de dascăli ardeleni și cu atmosfera lui îmbibată de naționalism mesianic a avut o contribuție în formarea suflutească a poetului nostru. Luminarea și instrucțiunea poporului prin școală și biserică „LUMINA - iată cei trebuie României” era glasul ce străbătea prin „Sămănătorul” bărlădean într-o perfectă consonanță cu „Sămănătorul” bucureștean.

Hotărât lucru că între atmosfera mesianică de la „Sămănătorul” bărlădean cu care poetul nostru și-a hrănit sufletul în nopți târzii și formația lui intelectuală există o puternică legătură. Structura intimă a fost încheșată în atmosfera orașului în care și-a petrecut copilăria și prima tinerețe. Aici pe lângă „Încercări” poetice, Vlahuță și-a cimentat credințele și și-a încălzit sufletul la dragostea pentru neam și țară a unor dascăli precum Ioan Popescu, Ștefan Neagoe, Chenciu și alții.

Nu putem încheia decât cu mărturia poetului bărlădean Tutoveanu, căruia Vlahuță i-a lăsat o amintire neștersă „Îmi vorbesc cu glas emoționat de legăturile puternice ce dăinuiesc între om și pământul pe care locuiește. Îmi lămură anume cum firea moldoveanului, care este înclinat spre visare, misticism și sacrificiu se datorește zărilor unduoase ale dealurilor și colinelor din această parte a țării. De multe ori sfârșea - înțeleg de ce ai rămas în Moldova și în Bărlad-, avea un mare dor de a evoca trecutul. Ne duceam de multe ori pe dealul Țuguieiței și prin Cotu Negru, unde-mi arăta fiecare colț de care avea legată vreo amintire din copilărie. Viața lui Vlahuță ca și opera lui, n-a fost numai o scară de lumină între pământ și cer, dar și legătura tainică dintre sufletul unui popor întreg și frumusețile pământului pe care îl stăpânește”.

Prof. Gheorghe Clapa

Bustul poetului Alexandru Vlahuță

Motto: „Numai lumina soarelui încălzește pământul și sufletele. O astfel de rază solară a fost Alexandru Vlahuță pentru neamul nostru.” (George Tutoveanu)

Potrivit mărturiilor vremii, posteritatea a fost generoasă cu Alexandru Vlahuță, care nu a cunoscut soarta tristă a unor poeți de mare talent. „Numele și literatura lui au fost obsesia generațiilor trecute - menționa Șerban Cioculescu în articolul „Cazul Vlahuță” - manualele didactice îl spicuiiau de zor, dascălii ni-l dădeau ca exemplu de limpezime, emoție și gândire, universitarii dădeau tonul, în frunte cu G. Ibrăileanu care i-a consacrat teza de doctorat”.

În perioada dintre cele două războaie mondiale scriitorii de prestigiu privind, lucid moștenirea lui Alexandru Vlahuță, i-au fixat locul în cultura noastră. Dintre articolele și studiile străbătute de simpatie s-au întocmit temeliile unei juste aprecieri a valorii operei sale. Se împlinesc 85 de ani de la încetarea sa din viață, timp în care societatea românească și-a schimbat de câteva ori în mod radical structurile, concepțiile, perspectivele, felul de a gândi și a simți.

Să mai amintim, în această scurtă trecere în revistă, că aprecierea operei lui Alexandru Vlahuță a dovedit, mai ales după ce marea generație care a stat în jurul său, în anii tinereții ei, s-a stins, un anume recul, dacă nu chiar o eclipsă în ceea ce privește judecățile critice. Astfel, instituțiile de învățământ românești nu au mai păstrat ferocitatea față de opera lui Vlahuță.

Într-o succesiune mai rapidă, sau mai lentă, în selecții mai largi sau mai restrânse, opera lui Alexandru Vlahuță s-a tipărit și după 1969 - an când s-a comemorat semicentenarul morții sale -, dovedind că publicul află contingențe cu opera lui și este interesat de mărturiile pe care scriitorul le-a lăsat posterității.

Alexandru Vlahuță este omul Tutovei, nu numai prin originea sa de fecior de răzeș din Pleșeștii satului Buda-Pătrășcani, ci prin viața în care a pulsat mireasma acestor ținuturi. Glia, pământul Tutovei, dragostea față de colinele ondulate de vreme ale acestei părți din Moldova, l-au făcut să vibreze în scrisul său pe Alexandru Vlahuță.

Bărladul a ținut să-l omagieze pe primul Președinte de onoare al „Academiei bărlădene” prin realizarea unui bust. La 22 februarie 1920 periodicul bărlădean „Libertatea” (vezi, Biblioteca Națională a României - fostă Biblioteca Academiei Române (B.A.R.), cota: Periodice (P) IV inventar Nr.5176) a publicat un articol intitulat „Bustul lui Alexandru Vlahuță la Bărlad”. Comitetul care a organizat parastasul din 15 februarie pentru comemorarea poetului Al.Vlahuță atenționa că din suma subscrisă de 965 lei s-au cheltuit 887,60 lei iar suma rămasă de 77,40 lei urma a fi subscrisă pe prima listă pentru ridicarea unui bust poetului dispărut. Arhiepiscopul Iacov al Bărladului a oficiat slujba gratuit (Vezi „Tribuna Tutovei”, ziarul partidului Liga Poporului de sub

conducerea generalului Averescu, din 1 martie 1920, p.4, Biblioteca Națională a României (B.N.R.). Liga „Drepturile și datoriile femeilor” a dat un mare festival artistic literar în memoria poetului Alexandru Vlahuță vineri, 5 martie 1920, în scop de a ridica un bust marelui poet. Atât din punct de vedere moral, cât și material, reușita a fost strălucită. Sala teatrului „Carol” rar a fost văzută cu așa multă lume, menționa săptămânalul local „Tribuna Tutovei”, din 14 martie 1920 (B.N.R., cota P IV 5915).

Ziarul Partidului Naționalist din județul Tutova „Brazda Nouă” (B.N.R., P IV 9764), a publicat, sub semnătura lui I.Gr.Oprișan, articolul intitulat „Monumentul lui A. Vlahuță” pe care îl reproducem integral:

„Cum că Bărladul are de îndeplinit o pioasă și grabnică datorie față de acela care a adus cel mai de seamă capitol în istoriografia orașelului nostru pentru a trece dincolo de dânsul patrimoniul național, nu mai rămâne îndoială. Marele Vlahuță, din Pleșeștii Tutovei, va fie eternizat în orașul copilăriei sale. An de an, monumentul amintitor de bunătatea și discrețiunea supremă a unui suflet urzit pe plaiurile tutovene va fi altarul de pelerinaj al generațiilor viitoare.

Mă gândesc cu acest prilej cum se vor îngrămădi atâția artiști care să dea ghes comisiei însărcinate cu ridicarea monumentului, și care să facă atmosferă morală, și pietate, o atmosferă de comercializare. Ca bărlădean cred că ar fi bine să nu se treacă peste harnicul și modestul sculptor, el însuși fiu al orașului nostru,

Dimitriu-Bărlad. Bustul maestrului Vlahuță, deja lucrat, este de o ireproșabilă execuție și de o adâncă pătrundere sufletească. Ar fi o atenție binemeritată pentru un artist care cel dintâi a înțeles să aducă prinos de închinare marelui dispărut”. Astfel glăsuia săptămânalul bărlădean din 15 martie 1920, p.2, la numai patru luni de la încetarea din viață a maestrului Alexandru Vlahuță.

La inițiativa executării lucrării de artă plastică, cu caracter monumental, privind figura marelui scriitor au contribuit și amintirile pe care orașul Bărlad le-a păstrat acestuia. După război, atât I.Gr.Oprișan, cât și sculptorul Ioan C. Dimitriu-Bărlad s-au mutat la București. Din articolul prezentat mai sus rezultă că, imediat după moartea poetului, sculptorul Dimitriu-Bărlad a trecut la turnarea în bronz a chipului lui Vlahuță. Mai mult ca sigur că I.Gr.Oprișan a vizitat atelierul de sculptură a talentatului artist plastic, aflat în proprietatea sa din Parcul Cornescu, str. D., Nr.16 din București. În bustul dedicat lui Al. Vlahuță sunt redată ochii pătrunzători și totodată figura blajină a sa. Opera închinată marelui poet întruchipează o armonie de creație unică. Bronzul redă, prin dalta măiastră a artistului, armonia și expresivitatea, note, care caracterizează omul și opera acestui duios cântăreț. Talentatul sculptor a reușit să redea stufulul părului și ochii - ochii aceia care ardeau de viață lăuntrică.

Iancu Mihăilescu în articolul intitulat „La noi? Ca la noi!” se întreba: „...Unde banii? Sau strâns sau nu? În Bărladul nostru modestul bust al blândului Vlahuță nu se poate înălța din lipsa ridiculei sume de zece mii de lei, iar eroilor între eroi, căpitan Ignat, maior Vrânceanu și atâția alții nu se dă, măcar unor străzi numele lor, necum să li se ridice câte un semn cât de modest de recunoștință! Da! La noi, ca la noi! Dar, oare până când?” („Brazda nouă”, anul IV, nr.1, 14 ian.1924, p.2).

În anul 1924 a apărut „Universul literar”, număr festiv închinat scriitorului Vlahuță cu aceeași poză rotundă, cu părul bogat și cu cărarea într-o parte, cu ochii de vultur, dar totuși blânzi. Amplasamentul cel mai potrivit a fost stabilit în Grădina Publică a orașului Bărlad, într-un punct cu o perspectivă formidabilă. Montarea bustului pe soclu de piatră s-a realizat chiar sub supravegherea atentă a artistului, care a pregătit statuia în vederea inaugurării.

„Academia bărlădeană” condusă de George Tutoveanu și comitetul societății „Liga pentru drepturile și datoriile femeilor”, sufletele distinse, admiratoare ale poetului, doamnele: Lucia Teodorescu Nechifor, președintă; Lucreția Corbea, secretară; Maria C. Lupașcu, casieră; Eliza Pallady, Elena Bujoreanu, Jeny V. Georgescu-Bărlad, Maria

Crambru, membre și domnul Corneliu I.Droc au fost inițiatorii ridicării bustului lui Alexandru Vlahuță din Grădina Publică a Bărladului.

Ziua de 24 septembrie 1924 a constituit o sărbătoare și un vibrant omagiu adus geniului literaturii românești, a cărui figură în bronz veghează de atunci pe soclul său. La dezvelirea bustului au asistat George Tutoveanu, care a și luat cuvântul, Ion Minulescu, George Topirceanu, Virgil Nitzulescu, George Pallady, I.Palodă (dr. I.Veinfeld), Neculai Costăchescu, dr. Ioan Ciolan, Maria Giurgea, Grigore Veja, Emil Maur și autorul bustului, artistul plastic Ioan C. Dimitriu-Bărlad.

În cuvântul omagial, George Tutoveanu a rostit fraze retorice: „Amintirea acestui scriitor va trăi de-a pururi, plutind deasupra acestui oraș, al Bărladului, unde fiecare colț de stradă este legat cu una din zilele vieții lui; va trăi de-a pururi, plutind deasupra acestor dealuri, care l-au trezit mai întâi la priceperea frumuseților naturii; va trăi de-a pururi, plutind deasupra grădinii noastre publice, unde fiecare arbor este un prieten de-al lui, tovarăș de visuri și de ideal”. Au luat parte un mare număr de cetățeni ai orașului care au ovaționat evenimentul, răsplătind cu aplauze vorbitorii.

Peste ani, în convorbiri ulterioare, G. Tutoveanu îi mărturisea lui G.G. Ursu nemulțumirea față de execuția artistică a bustului: „Vlahuță n-a fost frumos, dar bustul l-a urățit și mai mult. Parcă ar fi un țaran ros de pelăgră”. Viitorului profesor universitar G.G. Ursu i se părea expresiv, întrucât chipul lui sugerează calmul unei conștiințe, care spre apus, își face bilanțul vieții și simte că și-a făcut datoria, iar șuvița de păr alunecată peste fruntea adânc brăzdată amintește de portretul ce i l-au făcut Nicolae Iorga, Tudor Teodorescu-Braniște, Tudor Vianu și alții.

Prin executarea portretului lui Alexandru Vlahuță, sculptorul Ioan C. Dimitriu-Bărlad a urmărit să scoată în evidență întregul complex de trăsături ale poetului, reușind să redea o sinteză a personalității acestuia. El a surprins conținutul lăuntric și toate însușirile particulare ale poetului Alexandru Vlahuță, singularizându-l. Căutând să-i înțeleagă felul de viață și forța morală a personalității a reușit să redea trăsăturile individuale ale caracterului și înfățișării nefalsificate.

Ioan C. Dimitriu-Bărlad a excelat în portretistica statuară dând dovadă de o adâncă și sublimă înțelegere a sufletelor pe care robustul său talent și perfectă stăpânire a tehnicii i-a îngăduit să o transpună cu o mare notă de individualitate, cu voința proprie a materiei. Lucrarea sa oglindește o evoluție ce tinde spre desăvârșire. Bustul lui Alexandru Vlahuță era orientat cu fața spre restaurantul și

spre chioșcul în care duminicile cânta fanfara militară.

În 1936 este tipărită o ilustrată ce reprezintă „Aleea Grădinii Publice” editată fiind de Librăria „M.Eminescu”, Bărlad - Nr.7 - „Ilustrația Gherla”, având în prim plan statuia lui „Al. Vlahuță”, orientată cu fața spre Pavilion, adică spre vest. Doi ani mai târziu aceeași imagine fotografică este reprodusă de data aceasta de Ed. Librăria „Lumina” L.Z. Papper, Bărlad, nr.7 - „Ilustrația Gherla”.

Credincioasă frumoasei tradiții, studențimea creștină tutoveană nu scăpa niciodată prilejul de a-și manifesta recunoștința față de marele poet și îndrumător Alexandru Vlahuță, patronul ei. În fiecare an, ziua de 30 august era închinată cinstirii memoriei marelui cântăreț, care, alături de Eminescu, a sintetizat toată comoara de sensibilitate și gândire românească. Programul comemorării era compus din trei părți: parastasul, requiemul și festivalul.

Dimineața la orele 10 se oficia în Biserica „Sfântul Dumitru” din Bărlad, de către un sobor de trei preoți, serviciul divin al unui parastas pentru odihna sufletească a poetului și a tuturor studenților morți. Răspunsurile se dădeau de obicei de corul asociației de sub conducerea lui Georgică Dragomir, student la conservator. După terminarea serviciului divin, asistența formată în cea mai mare parte din studenți și studenți, se îndreptau spre Grădina Publică unde se afla bustul sărbătoritului. De regulă luau cuvântul câte un reprezentant al studențimii și întotdeauna George Tutoveanu, prietenul de altădată al poetului. Vorbitorii evidențiau valoarea operei lui Alexandru Vlahuță, insistând mai mult asupra laturii naționaliste a ei. După terminarea cuvântărilor se făceau fotografiile în fața statuii.

După-amiaza, la orele 18, se ținea în sala Curții cu juri festivalul artistic-literar. Cuvântul de deschidere se ținea tot de către un student, după care urma o conferință prezentată de un intelectual al urbei. Corurile și recitățile completau programul.

Operă a lui Ioan C. Dimitriu-Bărlad, bustul poetului Alexandru Vlahuță din Grădina Publică a orașului Bărlad, și-a găsit locul în grădina copilăriei sale. Privind bustul constatăm că ne aflăm în fața unui talent real, care a știut să dea căldură bronzului și să pună viață artei, în tot ce a înfăptuit mâna sa.

Anul acesta se împlinesc 85 de ani de la moartea poetului și 80 de ani de la inaugurarea bustului marelui OM, Alexandru Vlahuță. „Dar ce este omul, oare, decât o nesfârșită silință spre mai bine? (Alexandru Vlahuță, „Gânduri”, p.29).

Nicolae Mitulescu

DRAGOSLOVENI (Vrancea) - Muzeul memorial „Alexandru Vlahuță”

Pe drumul european care leagă capitala de partea estică a țării, la jumătatea distanței dintre localitățile Râmnicu Sărat și Focșani, se află comuna Dragosloveni, așezare situată într-o zonă de interferență geografică în care ultimele terase subcarpatice acoperite de întinse plantații viticole, se pierd în imensitatea Câmpiei Române.

De existența acestei așezări sunt legate numele a două personalități marcante ale literaturii române. Aici, la Dragosloveni, (Plăinești, cum i se spunea cu ani în urmă) s-a născut Duiliu Zamfirescu (1858-1922) și tot aici, a trăit o perioadă din viața scriitorului Alexandru Vlahuță (1858-1919), trecutul lui fiind marcat, azi, printr-un interesant Muzeu memorial care îi poartă numele și care a fost inaugurat în anul 1958.

Deși Alexandru Vlahuță s-a născut la Pleșești, azi comuna Alexandru Vlahuță, din apropierea Bărladului, în anul 1905 se căsătorește cu fiica unui proprietar din Dragosloveni, fapt ce îl determină să se retragă, deseori, la casa conac de aici pentru a gusta din liniștea după care tânjea, cât și pentru a putea scrie în tihnă.

Casa, situată în mijlocul unei frumoase grădini în care chipul blând al scriitorului turnat în bronz parcă te întâmpină cu toată ospitalitatea, devenise, așa după cum avea să spună un alt mare scriitor, Gala Galaction, „unul din principalele cenoacuri din țară, loc de întâlnire a scriitorilor și a altor oameni de cultură din România”.

Casa muzeu de la Dragosloveni este formată din parter și etaj și dispune de șase camere din care patru sunt situate la parter și două la etaj, fiind construită într-un stil arhitectonic românesc cu un „pridvor larg sprijinit pe stâlpi sculptați”.

Dintr-un alt mare cerdac situat la etaj, privirea poate cuprinde întreaga zare și „dealurile domoale ale Costeștilor și Bordeștilor, având la poale verdele crud al câmpiei”.

Aici se va stabili scriitorul Alexandru Vlahuță în anul 1912.

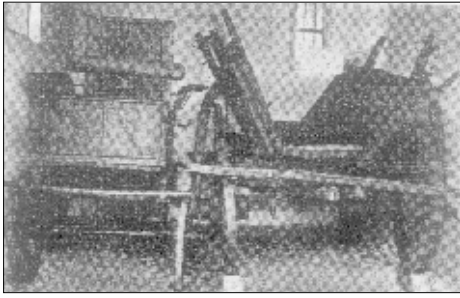
„Am făcut planuri să ne retragem acolo - avea să spună scriitorul - dacă s-ar putea construi în pod o cameră pentru mine, să mă știu eu, acolo, singur, cred că atunci aș începe, într-adevăr, să-mi trăiesc viața mea”.

Astfel că, în anul 1912, Alexandru Vlahuță scria mulțumit că a reușit să-și înjghebe un cămin liniștit, așa cum și-a dorit, „că de când mă știut tot sub bici am gândit și ca frunza pe apă am trăit până la vârsta în care mă aflu”.

Aici, la Dragosloveni, Alexandru Vlahuță era foarte des vizitat de prieteni precum B.Șt.Delavrancea, I.L.Caragiale, Nicolae Grigorescu și chiar C.Dobrogeanu-Gherea.

Dar, din păcate, scriitorul nu avea să se bucure mult timp de liniștea răvnită și găsită aici, pentru că, la 21 noiembrie 1916, datorită începerii războiului, s-a văzut nevoit să ia

drumul pribegiei îndreptându-se spre Moldova. A pornit la drum cu un car cu boi (foto), care se păstrează și azi sub un șopron

al muzeului de la Dragosloveni, în care a încărcat cele necesare, alături de o serie de picturi ale lui Grigorescu.

În timpul războiului casa a fost devastată de trupele germane, astfel că scriitorul va rămâne tot „ca frunza pe apă”, pentru scurta perioadă de timp pe care o mai avea de trăit. La 19 noiembrie 1919 a sfârșit la București.

Ca semn de recunoștință a meritelor sale și ca un pios omagiu adus acestui mare scriitor, născut pe plaiurile noastre moldave, în anul 1958, casa de la Dragosloveni a fost restaurată și amenajată fiind transformată într-un muzeu memorial pe frontispiciul căruia a fost înscris numele scriitorului.

Aici, în acest muzeu, se păstrează un bogat și prețios tezaur, o comoară de valori din conținutul căreia vom încerca să evidențiem câteva.

La parter, „casa de jos” - cum i se spune -, sunt expuse în toate cele patru camere piese de mobilier, multe scoarțe lucrute la război cu frumoase înfloriri, precum și obiecte specifice interioarelor țărănești, în general, de tip Vrancea.

Tot în camerele de jos întâlnim cărți ale scriitorului, apărute în timpul vieții, diverse copii, manuscrise, fotografii și câteva picturi semnate de celebrul Nicolae Grigorescu.

Trebuie să spunem că întregul șir de

exponate începe cu o fotografie reprezentând un interior de casă țărănească din satul natal al scriitorului (Pleșești) urmată de o a doua care îl reprezintă pe copilul Alexandru Vlahuță, elev la școala primară din orașul Bârlad.

Vizitatorul ia apoi cunoștință de primele încercări literare ale scriitorului, lucrări realizate sub influența eminesciană, pentru că Alexandru Vlahuță îl cunoștea bine pe marele poet cu care se împrietenise la București și despre care un înscris al scriitorului aflat în muzeu, confirmă acest lucru: „Măncam adesea la același birt... și multe seri le petreceam vorbind rău despre lume”.

O serie de exponate sunt legate de perioada anilor 1893-1896 când Alexandru Vlahuță scoate și conduce revista „Vieța” în care publică schițele: *Socoteala*, *Cățiva paraziți* etc. Tot aici se află expus studiul scris de Vlahuță, „Pictorul Nicolae Grigorescu - viața și opera lui”, București, 1910.

Apoi, un exemplar din „Revista nouă” a lui B.P.Hasdeu amintește vizitatorului despre o altă fațetă a activității scriitoricești a lui Vlahuță, activitatea gazetărească.

Reține atenția o fotografie a scriitorului alături de un alt titan al literaturii române, George Coșbuc.

La 9 martie 1893, Alexandru Vlahuță a fost propus să devină membru corespondent al Academiei Române. Scriitorul refuză propunerea motivându-și gestul printr-o scrisoare publicată în „Constituționalul”, scrisoare a cărei copie poate fi văzută și citită în acest muzeu.

Un întreg grupaj de scrisori, care mai de care mai interesante, completează tezaurul muzeistic. Astfel, poate fi văzută o scrisoare semnată de D.Buzdugan prin care i se aprobă scriitorului să aducă din Franța un număr de 22 tablouri semnate de Grigorescu; pe scrisoare se poate observa o ștampilă a Legației franceze, precum și avizul favorabil conform căreia autoritățile vamale franceze

trebuia să lase liberă trecerea acestora.

Tablourile urmau să intre în inventarul Muzeului Național de Artă al României.

- O scrisoare datată 6 mai 1882, adresată lui Iacob Negruzzi „vorbește” despre Eminescu și despre faptul că acesta îi este model în actul său de creație: „îmi va sluji ca model acest mare maestru care-și cunoaște atât de bine limba și care-și mlădie atât de artistic gândirea”.

- O altă scrisoare adresată lui Spiru Haret, ministrul Instrucțiunii publice, vorbește despre „România pitorească”, având pe ea referatul acestuia: „Se aprobă planul lucrării așa cum este expus”.

- O carte poștală trimisă de Al.Vlahuță din Milano, doctorului I.N.Dona, descrie peripeziile drumului făcut până acolo.

În ultima cameră privirea vizitatorului se oprește pe o fotografie a scriitorului din anul morții (1919) și una a mormântului său din cimitirul Bellu (București), acolo unde, contrar dorinței sale testamentare, a fost înhumat.

Tot aici se află un emoționant document, testamentul scriitorului datând din 3 mai 1913, ora 10 dimineața. Reținem din conținutul acestuia rugăminta pe care o adresa soției potrivit căreia cerea să i se ardă toate manuscrisele, apoi cum să se împartă averea între soție și cele două fiice ale lor, Ana G. Grigorescu și Margareta Ștefănescu.

De asemenea, roagă să fie înmormântat în cimitirul satului Dragosloveni în cea mai desăvârșită „tăcere”.

Despre conținutul acestui muzeu memorial s-ar putea scrie multe lucruri interesante, dar le lăsăm contactului direct al celui care își îndreaptă pașii spre acest lăcaș evocator al unui titan al literaturii române plecat, cândva, de pe plaiurile noastre bărlădene.

Muzeul memorial de la Dragosloveni se înscrie, astfel, între obiectivele de importanță națională ale culturii române.

Nicolae Mitulescu

Scriitorul Alexandru Vlahuță mai puțin cunoscut

Câteva file de jurnal aparținând Jeniței Ghiga-Bulbuc intrate în posesia prof. univ. dr. Emilia Milicescu, fiica scriitorului B. Șt. Delavrancea, precum și unele amintiri pe care aceasta le-a păstrat de la tatăl său, aduc în atenția iubitorilor de literatură câteva date mai puțin cunoscute din viața scriitorului Al.Vlahuță.

Fiică a profesorului de muzică, Eugen Bulbuc din Bârlad, în casa căruia și-a găsit găzduire Alexandru Vlahuță în timpul refugiului din preajma primului război mondial, Jenița Ghiga - Bulbuc a ținut un jurnal de însemnări personale în care nu a omis să înscrie și câteva rânduri referitoare la personalitatea și activitatea (atât cât a stat la Bârlad) oaspetelui familiei sale.

Extrem de impresionată de tot ceea ce Alexandru Vlahuță făcea, în scurta lui ședere la Bârlad, precum și de uriașul bagaj de cunoștințe pe care îl etala cu o foarte mare ușurință, Jenița a lăsat însemnări prețioase care vin să confirme complexitatea personalității acestui mare scriitor a cărui obârșie se află pe meleagurile noastre moldave.

Astfel, din însemnările Jeniței, reținem că Alexandru Vlahuță era un poliglot care își redacta unele nuvele direct în latinește pentru ca apoi să le traducă. Cunoștea latina și greaca și se descurca destul de bine în franceză. Vorbea și scria în limba italiană, fapt ce vine să confirme activitatea sa pedagogică (predarea limbilor latină și greacă în școală).

Jenița Ghiga - Bulbuc, cât și Emilia Milicescu, cea care a rătăcit adesea prin sipetul cu amintiri ale tatălui său, ne spun că Vlahuță „era un om cultivat și foarte receptiv la valorile altora, curios să știe cât mai multe... a promovat cu o rară consecvență și pasiunea valorilor propriului său popor, florile albe ale geniului național”.

Considerând misiunea scriitorului ca pe o permanentă datorie față de popor, s-a aplecat cu „infinită dragoste și delicatețe sufletească” asupra nevoilor celor mulți.

„Singer, sau întovărășit de George Enescu, a vizitat spitalele de răniți din Bârlad, cărora unul le-a cântat cu vioara lui fermecată și altul le-a citit versuri proprii sau pe ale lui Eminescu și le-a scris scrisori către familiile lor celor ce nu puteau mânui condeii.”

„La ședințele literare inițiate de el (și la care B.Șt. Delavrancea venea de la Iași), participau: poetul bărlădean George Tutoveanu, Nicolae Iorga, Victor Ioan Popa, Vasile Voiculescu și alții, ședințe care erau urmate de vizitarea expoziției de pictură, organizată tot de Alexandru Vlahuță, în sufrageria cea mare a casei Bulbuc, împodobită cu covorele aduse de el după care, seara se termina cu audiții muzicale susținute de talenții membri ai familiei Bulbuc”.

Aceste aspecte, mai puțin cunoscute, din viața și activitatea lui Alexandru Vlahuță, vin să completeze portretul unei personalități culturale complexe de la a cărei trecere în neființă se împlinesc, anul acesta, 85 de ani.

Nicolae Mitulescu

AGAPIA (Neamț) - Casa Memorială „Alexandru Vlahuță”

Într-o minunată zonă încărcată de bogăția pădurilor de brazi și apărată, prin poziția ei geografică, de tăria și efectele neplăcute ale vânturilor, zonă a cărei liniște a atras încă de foarte multă vreme pe oamenii de creație, se află mănăstirea AGAPIA, cu așezările laice din jur.

Printre personalitățile culturii românești care, adesea, au poposit la Agapia, s-a aflat și scriitorul Alexandru Vlahuță, cel care, anual, venea pe aceste fermecătoare meleaguri pentru a-și reîmprospăta forțele și a se afla în mijlocul familiei sale.

Și spunem acest lucru pentru că aici Alexandru Vlahuță și-a crescut fiicele, Ana și Margareta, aici au locuit părinții săi și un frate, care avea să se călugărească mai târziu.

Casa în care a locuit familia sa și în care el poposea în perioadele de odihnă, avea să fie transformată în Casă memorială ca omagiu adus celui care a creat „România pitorească”.

Pentru orice vizitator accesul în acest sanctuar al literaturii române poate fi făcut chiar prin curtea mănăstirii.

Pe peretele exterior, la intrare, se află montată o placă pe care scrie că în această casă a locuit Ecaterina Vlahuță și Elisabeta Străjescu, sora sa.

„Venind adeseori, în timpul verii la Agapia, spre a se odihni împreună cu unii dintre prietenii săi, Al. Vlahuță locuia în această casă”.

Imobilul este compus din două camere și un hol mare cu un perete format din sticlă (geamuri) și care a fost construit chiar de Vlahuță, în anul 1910. Acest hol servea drept cameră de primire a prietenilor și unde se discutau probleme literare, hol mobilat destul de simplu: o casă lungă, patru scaune, un dulap, un cufăr, la care se poate adăuga, în completare, fotografii de familie, fotografii cu Delavrancea și Caragiale, fotografii ale lui Goga, Coșbuc, Stere etc.

Tot aici se mai află expuse o scrisoare a pictorului N. Grigorescu, apoi o vitrină cu cărțile scriitorului printre care se poate observa și studiul închinat pictorului N. Grigorescu, apărut la București în anul 1910 („Pictorul N. Grigorecu - viața și opera”), precum și câteva facsimile.

Pe un coridor ce se deschide din acest hol, în partea stângă și în cea dreaptă, se găsesc două dormitoare. În cel din partea stângă, pe un perete, se află un portret de mici dimensiuni (copie după Grigorescu) reprezentând pe tatăl scriitorului la împlinirea vârstei de 100 de ani.

Casa Memorială „Alexandru Vlahuță” de la Agapia, vizitată anual de mulțimea oamenilor de cultură nu este dotată cu așa multe elemente evocatoare, dar acest lucru nu minimizează forța de atracție manifestată de cei dornici de cunoaștere, de cei care respectă memoria marilor oameni dispăruți.

În continuare, redăm pentru frumusețea lor câteva rânduri dintr-o scrisoare aflată la Agapia și adresată de Vlahuță fiicei sale, Margareta:

" Să trăiești Mimilică dragă și să fii bună, să fii bună pentru ca să poți fi fericită. Cei răi nu pot fi fericiți. Ei pot avea satisfacții, plăceri, noroc chiar, dar fericire nu. Nu pentru că, mai întâi, cei răi nu pot fi iubiți, și-al doilea, ... al doilea... de! norocul și celelalte "pere mălăețe", care se aseamănă cu el, vin de-afară, de la oameni, de la împrejurări, asupra cărora n-ai nici o putere, pe când fericirea, adevărata fericire în tine răsare și-n tine-nfloreste și leagă rod, când ți-ai pregătit sufletul pentru ea. Și pregătirea este o operă de fiecare clipă, - când pierzi răbdarea, împrăștii tot ce-ai înșirat și trebuie s-o iei de la început. De aceea și vezi așa puțini oameni fericiți... Atâția câți merită.

Eu am mare încredere în voința ta. Rămâne să știi doar ce vrei. Și văd c-ai început să știi asta. Doamne, ce bine-mi pare c-ai început să observi și să-ți faci singură muștrări, și să-ți cauți singură drumul cel adevărat!

Așa, Mimilică dragă, ceartă-te de câte ori te simți egoistă, de câte ori te mușcă de inimă șarpele răutății, al invidiei sau al minciunii. Fii aspră cu tine, dreaptă cu prietenii și suflet larg cu cei răi. Fă-te mică, fă-te neînsemnată de câte ori deșertăciunea te îndeamnă să strigi: "Uitați-vă la mine!". Dar mai ales vreau să scrii de-a dreptul în sufletul tău aceasta: Să nu faci nici o faptă a cărei amintire te-ar putea face vr-odată să roșești. Nu e triumf pe lume, nici sprijin mai puternic, nici mulțumire mai deplină, ca o conștiință curată. Păstrează scrisoarea asta. Când vei fi de 50 de ani ai s-o înțelegi mai bine. Să dea Dumnezeu s-o citești și-atunci cu sufletul senin de azi, când ai împlinit șaptesprezece ani.

Te îmbrățișează cu drag A. Vlahuță. "

Petruș Andrei

A. Vlahuță - Protestul romantic

Cititorul pasionat din zilele noastre care parcurge cu atenție scrierile lui A.Vlahuță, ținute, pe nedrept, într-un con de umbră, este răsplătit din plin.

Poetul, așa cum singur mărturisește cu dragoste de discipol, a suferit, ca și Veronica Micle și generații întregi de poeți, influența covârșitoare a poeziei eminesciene. În pictură sau sculptură se face un titlu de glorie din a fi elevul unui geniu. Multe dintre creațiile sale lirice rezistă fără îndoială timpului dar valoarea lui A.Vlahuță stă în totalitatea operei sale.

Debutează editorial în 1886 cu un volum de „Nuvele”; un an mai târziu îi apare și primul volum de „Poezii”; în 1892, volumul de proză „Din goana vieții” și a doua ediție a volumului de „Poezii”; în 1893 îi apare romanul „Dan”; în 1894 - volumul „Un an de luptă”; în 1895 volumul „Icoane șterse” (Nuvele și amintiri) și volumul de poezii „Iubire”; în 1896 volumul de proză „În văltoare”; în 1899 volumul „Clipe de liniște” și „Poezii. Ediție completă”; în 1901 apare „România pitorească”; în 1908, două volume: „Din durerile lumii” și „Din trecutul nostru”; în 1909, volumul „File rupte”; în 1910, volumul „Pictorul N.I.Grigorescu”; în 1911, volumul „La gura sobei”; în 1914, volumul „Dreptate”; în 1915 - volumul „Poezii - 1880-1915”, volum pentru care i se acordă Marele Premiu al Academiei Române.

A. Vlahuță, de la a cărui dispariție fizică se împlinesc pe 19 noiembrie 2004, 85 de ani, a fost un „publicist merituos” (G.Călinescu), un pasionat jurnalist, lui îi datorăm publicațiile: „Armonia”, „Vieața”, „Sămănătorul”, „Dacia”, un poet sensibil dar și un revoltat și un precursor al marilor prozatori de mai târziu.

Considerăm că, după o mai justă examinare estetică a întregii sale opere, se cuvine și o mai dreaptă cinstire. Putem spune că opera sa, luată în ansamblul ei, este un imens strigăt de revoltă și o evanghelie a durerii în același timp.

Neajunsurile copilăriei, bolile care l-au asaltat, dezamăgirile de mai târziu, eșecul primelor două mariaje, răutatea și invidia oamenilor, corupția, mercantilismul, lăcomia și demagogia oamenilor politici, nedreptățile lumii în care a trăit și ororile războiului au dat consistență protestului său liric. Poetul A.Vlahuță își duce existența „La vatra rece” în condițiile vitrege ale unor ierni aspre precum eroul liric din „Noapte de decembrie” sau din „Cugetările sârmanului Dionis”:

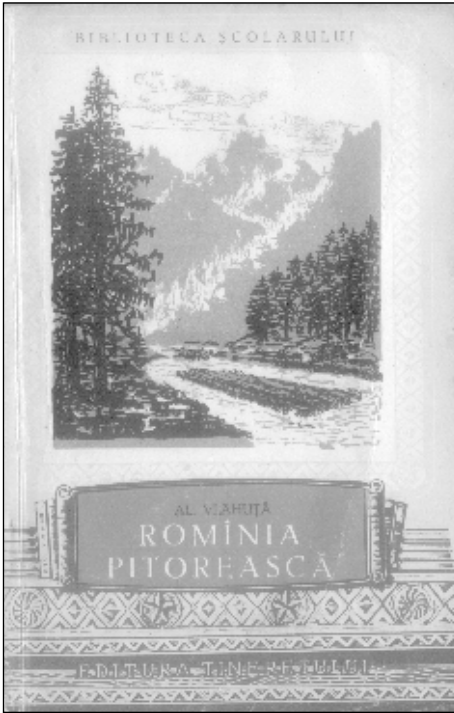
„Oblonitu-mi-a fereastra/ Gerul cu-a lui flori de gheață/ Și, în toată casa asta,/ Eu sunt singura viață”. În atare condiții, din prezent sau „Din trecut” îi dă imbold nu dorința de a trăi ci, dimpotrivă, „moartea dragostei de viață”.

Privind fauna contemporană, Vlahuță înfierează, ca și genialul său mentor, pe „trântorii de cafenele”:

„Politici, oratori de stradă,/ Stupizi ce se socot isteți,/ Fățarnici patrioți grămadă,/ De

vorbe goale precupeți”. Cel care invoca eminescian ființa iubită:

„Lasă-ți frumusețea pradă/ Caldilor îmbrățișări,/ Te-aș topi în sărutări,/ Ca pe-un flutur de zăpadă”, condamna pe contemporani pentru inimile lor „seci și strâmte” și pentru nepăsarea cu care privesc durerea și nefericirea omului de geniu. Dacă în poezia erotică, uneori discursivitatea diluează emoția, în poezia de revoltă socială poetul se transformă „Într-o trâmbiță de alarmă”.

În „Liniște”, liniștea dinaintea furtunii, după modelul celebrelor scrisori eminesciene, Vlahuță vede și el cei doi poli ai societății românești: un pol al opulenței, al spoielii din saloanele bogate iar celălalt al pauperității dar și al înaltelor simțiri. Unui tânăr confrate, poetul i se adresează categoric:

„A, nu-ți tăvăli talentul prin saloanele bogate/ Unde capul nu gândeste, unde inima nu bate”.

Într-o asemenea societate, ca și-n celelalte de mai târziu, dictonul: „Homo homini lupus” este cum nu se poate mai adevărat. Poetul se mulțumește, deocamdată, până la revolta prometeică, să constate că „Durerile vin tot mai multe” și că „Tot omul e-un vrăjmaș la pândă”. Omul de mâine, adică de astăzi, este „mai nervos, mai sceptic,/ Mai înrăit de suferință” pentru că „lupta se întetește,/ Și nu-i alegere de armă,/ Sub pumnul grosolan al forței/ Dreptatea celui slab se sfarmă”.

Cele șapte „Profiluri” dau măsura contemporanilor săi: un pios călugăr cere Tatălui Ceresc îndurare și iertare pentru păcatele tinereții; „o grădină de băiat” este, de fapt, un filfizon și un cartofor; un căpitan este lipsit de bărbăție; un parvenit regretă că nu

„Un revoltat este un om care spune nu, mai curând să moară în picioare decât să trăiască în genunchi.” (Albert Camus)

are certificat de noblete; un critic „asasin” scrie cronici „ucigașe” la adresa confrăților; un director al unui „institut particular” prosperă în detrimentul copiilor zburdalnici; „Damian, poetul liric” este privit cu ironie dar și cu un fel de compasiune... Marmura creației sale lirice se află în poezia de dragoste, îndeosebi în sonete, dar și în poezia revoltei prefigurând pe „poetul pătimirii noastre”:

„Nu mai are cum țaranul/ Din pământ să scoată banul/ Vouă să vi-l dea/ Foametea de pe la sate/ Va să vie să mai stea/ Și-n cele palate!” („Ananghie”).

Celebra poezie „1907” este inspirată din tragedia celui an însăngerat dovedind, dacă mai era nevoie, că „Minciuna stă cu regele la masă” dintotdeauna.

Groasa linguseală, prigonirea adevărului și minciuna deșăntată sunt exprimate în versul emblematic: „Încai țaranii zburdă pe la sate”.

O lume clădită pe minciună, mai devreme sau mai târziu, trebuie să se prăbușească pentru ca să răsară „o alta limpede și blândă”. Pentru poetul „Semănător”, „Cuvântul” are o putere miraculoasă:

„Ca-n basme-i a cuvântului putere:/ El lumi aievea-ți face din părieri/ Și chip etern din umbra care piere/ Și iarăși azi din ziua cea de ieri”.

Revolta romantică îmbracă două aspecte: „În societate, ca acțiune, și, în literatură, ca temă” (Elvira Sorohan - „Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu și EMINESCU”, Editura „Minerva”, 1982).

Prin poezia sa, Vlahuță dă „Dreptate” celui sârman care, din dragoste de Țară, face: „Din pământ stropit cu lacrimi flori de aur să răsară!”, iar „Triumful așteptării” nu-i tocmai departe:

„Nebiruit e omul ce luptă cu credință! El știe că pe lume nimic zadarnic nu-i;/ Că, dincolo de truda și jertfa clipei lui,/ În taină, vremea țese la sfânta biruință!”.

Într-un gest asemănător celui al lui Albert Camus, A.Vlahuță refuză „onoarea ce i-a fost făcută prin alegerea sa ca membru corespondent al Academiei, așa cum a refuzat și voievodul său prieten - de Eminescu facem vorbire - medalia prin care regina și poeta Carmen Sylva voia să-i răsplătească geniul:

„Și suferind, în veci n-am scos un geamăt;/ Nimic nu-mi pleacă fruntea, nici gândirea,/ În adevăr sint tare:/ Eu sint stejarul neclintit de vânturi” („Ție, mamă”).

„La țară” sunt adevăratele „comori de verdeată și de hrană” dar și de frumuseți: „Din iazuri își scot capul nuferi galbeni;/ De flori pășunile-s împetrișate,/ Și aerul te-adoarme de mirosul fânelor cosite”; aici „Nu mai e jale, nici urât, nici grijă” și poetul poate gusta „Un ceas de liniște” în timp ce „Din cer cad sărutări în noaptea asta”. Bucurie de scurtă durată pentru că are loc trezirea la cruda realitate; o „Mutare silită” îi face pe bieții oameni să-și blesteme până și dezmierdările: „O, blestemat amor al sărăciei!”.

Sărmanilor oameni care „n-au plătit chiria” „boarfele în drum sunt aruncate” în timp ce „ploaia curge batjocoritoare”: „La cei săraci iubirea e o crimă”; de aceea și îndemnul subtil la revoltă: „Ș-acea mizerie ce-ncurcă drumul/, Acele mobile stricate, roase,/ Ce prin noroi spre viitor se-ndreaptă,/ Par începutul unei baricade”, spre care zeița libertății duce poporul oprimat. În astfel de momente, „Muncitorul” apare „Ca un biruitor” ce asemeni unui „Atlet strălucitor cantr-o arenă/ Va-ngenunchea pe monștrii/ Ce țin poporul orb și-n întuneric,/ Eroic suflet, brațe oțelite!/ În el poate-i izvorul de putere/ Măreață, generoasă,/ Ce va reda viața-acestui secol/ De viții și de anemie putred”.

Un „Copil”, „Născut dintr-un fierar și-o țesătoare”, silit să-și câștige existența „într-un infern”, se stinge ca o lumânare, ucis de „cruda ftizie”.

Un „Proletar” care, atunci ca și acum, un loc de muncă: „Cer să muncesc, sint sănătos, sint vrednic,/ Și duc la osteneală./ Am două mâini de fier, vin de departe/ Și-s două luni de când la orice ușă/ Bat și mă rog zadarnic”.

S-a vorbit și se vorbește, pe bună dreptate, de actualitatea genialului Caragiale dar ce ziceți de actualitatea lui Vlahuță? Și de același „Proletar”:

„Prin sate, prin orașe, pe la fabrici,/ Cerșindu-și loc de muncă/ Purtându-și forța, foamea pretutindeni,/ Pururi gonit, apoi căzând de trudă,/ Învins, chemându-și moartea”.

„Țară de pripas”, România este prezentată ca o țară a contrastelor:

„Am văzut nerușinarea, am văzut-o dezbrăcată,/ Cu corupția pe buze și cu inimanșetată.../ Am văzut deșertăciunea... Am văzut talentu-n zdrențe,/ Cinstea de foame murind,/ Am văzut Puterea mândră pe Dreptate pălmuind,/ Sărăcia-n jgheab de rele ca în guri de lei zvârlită,/ Și-Avuția nemiloasă în orgie tăvălită”.

Frondeor și vizionar, Vlahuță înfățișează tabloul dezolant al României contemporane: „În zece ani ce de lingăi/ Nu se văzură-n slujbe mari,/ Câți oameni fără căpății/ N-ajunseră milionari!/ Veniți și voi, străini calici,/ Și strângeți tot ce-a mai rămas!/ Ce să mai faci? Ce să mai zici?/ Sărmană țară de pripas!”. O postumă pare, de asemenea, scrisă pentru „Cărmacii” zilelor noastre.

Privind fauna politică, dovedind un pătrunzător spirit de observație, Vlahuță își exprimă indignarea și oprobiul: „Și-am văzut maimuțări, strâmbăturile grețoase/ Ăstor molii, ăstor ciocli, dezmațați copii ai spumei,/ Care-n aur văd smintiții sufletul și cinstea lumei,/ Inimi dogorâte-n para poftei de-a se-navuți/ Stând ca viermii pe-un cadavru ce-accepteapă a se-mpuți/ I-am văzut-păpuși gătite, tologiți în jețuri moi,/ Trântori fără nici o grijă și străini de-orice nevoi/ (...) Stoarceți, stoarceți toată măduva din țară!/ Nu vă pese! Striviți totul!/ Cugetați că poate mâini o să pierdeți cărma țării/ Și-or să vină alți stăpâni/ Deci, pârjol și jaf! Opinca - hoitul să rămână os -/ Ca să nu mai aibă alții, după voi, nimic de ros (...) Și când cugeți c-acești trântori, astă haită de samsari/ Prin tertipuri și prin intrigi au ajuns puternici, mari,/ Și-apoi, după ce-au

dat palme și-au scuipat în fața țării/ După ce-ambrâncit poporul în prăpastia pierzării,/ După ce n-a rămas lucru nebatjocorit de ei/ Au curajul acești oameni de nimic, acești mișei -/ Au curaj în fața lumii ca să strige-n gura mare: „Ne vrea Țara!” Îi vrea Țara?/ Auziți nerușinare/ Vai, de-ar fi pe voia țării, știți voi unde v-ați trezi?/ Într-o OCNĂ - da! acolo oasele v-ar putezi!/ Asta-i lecția pe care o lăsați posterității!/ Ah, cumplit v-ați răs de lege și de campăna dreptății,/ Și de oameni și de Țară și de tot cei sfânt pe lume!/ Peste veacuri depărtate vor pluti a voastre nume,/ Și vor spune că sub soare n-au stat răi, călăi, bandiți/ Nici atât de cruzi la suflet nici atât de iuscuiți!”.

După cum putem constata, și actualitatea lui Vlahuță este indiscutabilă întrucât „Istoria se repetă”.

Poetul A. Vlahuță a căutat o viață întregă „Un suflet larg” să-l înțeleagă:

„Te-oi întâlni vreodată-n cale/ Prieten pururi așteptat/ Sub raza gândurilor tale/ O clipă poate-am lunecat”.

Speranța poetului se împlinește la începutul noului mileniu când, iată, citindu-i versurile, îi admirăm premoniția, îi apreciem talentul și-l răsplătim cu „Iubire” și neuitare. Prefigurând pe Tudor Arghezi, cel din universul miniatural, pe Goga și Topîrceanu prin armonia și muzicalitatea versurilor și continuând pe Heliade și Eminescu, prin revolta romantică, A.Vlahuță rămâne, alături de George Tutoveanu, unul dintre poeții însemnați ai Țării de Jos.

Gică Iures

VLAHUȚĂ TRADUCĂTOR

Poeta Ada Negri (foto), născută la Lodi, în Italia, la 1870, aparține generației primilor intelectuali ai proletariatului.

Învățătoare, ca profesie, zugrăvește în poezia sa lupta muncitorilor italieni, pledând cu patos cauza celor umili.

A debutat la 22 de ani cu volumul „Fatalitate”. În 1895 publică „Furtuni”, ce reprezintă opera sa cea mai autentică. Urmează „Maternitate” (1904), „Din adânc” (1910), „Exil” (1914), „Cartea Marei” (1919), „Cântecele insulei”, în care abordează problematica femeii, iubirea, maternitatea, suferințele singurătății.

Proza sa cuprinde: „Singuraticele” (1917), „Surori” (1929) și romanul autobiografic „Steaua dimineții” (1921).

A încetat din viață la Milano, în 1945.

Asupra poeziei sale s-a aplecat A. Vlahuță traducând în românește multe titluri din primele două volume.

Despre Ada Negri A.Vlahuță scrie în revista ilustrată enciclopedică „Gazeta săteanului” din 5 iulie/5 august 1898, nr.12/13 (299/300): „ea a simțit de timpuriu misterioasa tresărire a geniului și inima ei caldă de italiancă și de poetă a scos, de la primele încercări accente de o mișcătoare sinceritate, versuri ce par a izbucni din sufletul unui popor întreg”.

Reproducem poezia „Nu te mai întoarce”, din volumul „Furtuni”, în traducerea lui A. Vlahuță și publicată în „Gazeta săteanului”, an XV, nr.3 (290), 5 martie 1898.

Nu te mai întoarce...

Nu, nu te mai întoarce-n veci departe
Rămâi. - Iubirea noastră am ucis-o.
Prea mult mă chinuia. Și-am biruit-o,
Am mutilat-o toată,

Cu dinții am mușcat-o, am sfărmat-o,
Am omorât-o, uite! Acum tace.
În fine tace. Și sângele în vine
Mai potolit îmi bate.

Și noaptea pot dormi. Nu mă mai vaiet
Chemându-te, pierdută. A, ce bine-!
În liniștea adâncă, nesfârșită,
Mi-i inima-mpăcată;

Și țese, țese-n firele uitării
Odihna-mi scumpă. - Nu te mai întoarce. -
Să te urâsc voi, cum știui odată
Să te iubesc, neună:

Să te urâsc pentru-ai mei ani în floare
Ce ți-i jertfii în chinul așteptării;
Sărmană tinereță fără parte,
În umbră istovită!...

A... dar în ură suferi; plângi în ură...
Și eu... l-aș avea vecinic înaintea
Chiar blestemându-l. - Nu mai am putere
De luptă, nici de lacrimi!

Vreau liniște - tăcere-adâncă. Faceți
Să tac acolo-n fund sinistrul geamăt. -
E cineva acolo-n fund, un dușman,
Un bolnav ce se vaiță:

E cineva strivit de-o greutate,
De-un chin de care nu poate să scape,
E-un suflet ce se zbate, cere sprijin,
Și nu, nu vrea să moară!

Prof. Mihai Luca

Succinte observații cu privire la prezența lui A. Vlahuță în manualele școlare

Manualele școlare sunt printre cele mai autentice antologii în sensul cel mai propriu al termenului. Ar trebui, datorită destinației, să governeze la alcătuirea acestora, cele mai viabile criterii de selecție a autorilor și a operelor menite să constituie modele care frizează idealul estetic, încât însușirea terminologiei literare de către elevi, a înțelegerii procesului și tehnicii de creație artistică, a educării interesului pentru lectură... să fie asigurate, în primul rând, prin calitatea antologiei, a manualului redactat.

Aceste aspecte constituie, însă, o sumă de probleme de proximitate - care pot fi studiate, aprofundate și oferite în permanență perfecționării în cadrul consacrat al preocupărilor instituțiilor de învățământ și de cercetare corespunzătoare.

De aceea ne vom rezuma doar să oferim, cu prilejul comemorării celui mai prețuit dintre scriitorii de pe meleagurile tutovene decenii de-a rândul în secolul trecut câteva aspecte referitoare la manualele școlare și opera lui A. Vlahuță. Și această apreciere și prețuire se poate urmări și prin evidențierea modului în care a fost inclus A. Vlahuță și opera sa în manualele școlare.

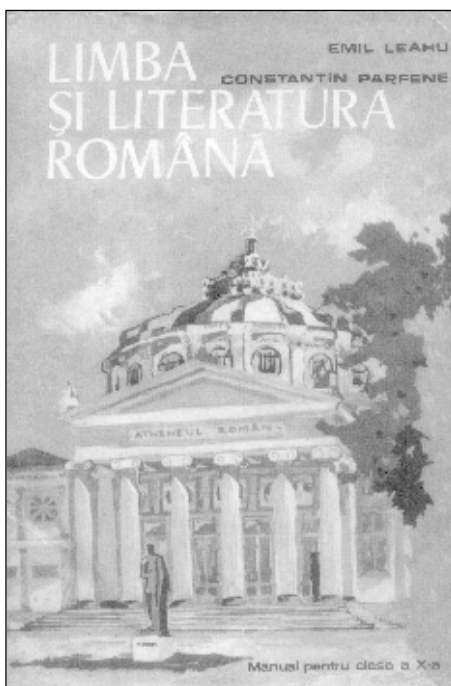
Câteva observații ne vom permite să le însemnăm în rândurile care urmează.

Prezența autorului și o mare parte dintre operele sale a cunoscut în unele intervale de timp, o atenție particulară, poate nu totdeauna chiar la exigențele alcătuirii manualelor școlare. În deceniile al șaselea și al șaptelea din secolul anterior erau frecvente în cuprinsul manualelor opere ca schița „Socoteala”, poezia „Unde ni sînt visătorii?...”, „România pitorească” (Fragmente) etc. ale lui A. Vlahuță.

Din studierea suficient de atentă

a celei mai mari părți din manualele școlare de limba și literatura română după 1990 constatăm că în toate editurile aproape, și pentru toate clasele nu sunt selectate opere din creația poetului, prozatorului și gazetarului A. Vlahuță.

Să poposim concret asupra unor constatări pentru epoca în care a trăit și și-a desfășurat activitatea cel mai

de seamă dintre poezii catalogați uneori în gruparea epigonilor lui Eminescu. Cititorul constată că rămâne uneori fără răspunsuri mulțumitoare la considerentele care au stat la bază când același scriitor - în cazul nostru A. Vlahuță - la aceeași autori de manualele destinate aceleiași clase, scriitorul este sau nu este prezent în ediții și edituri diferite.

Literatura română între ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și primele decenii ale celui următor se caracterizează, cum observa G. Călinescu, prin aceea că „se afirmă acum puternic **poezia socială** și **proza de tendință realistă**, alături de renașterea unui **romantism provincial și țărănesc**”¹⁾.

După ce se definește succint

realismul și se face o scurtă retrospectivă pentru secolele XVII și XVIII, se conchide că: „...realismul începe să fie ilustrat în literatura noastră în a doua jumătate a secolului al XIX-lea prin operele unor scriitori ca I. Creangă, I. L. Caragiale, I. Slavici, apoi B. Șt. Delavrancea, Duiliu Zamfirescu, A. Vlahuță, G. Coșbuc care își continuă activitatea creatoare și în primele decenii ale secolului al XX-lea” și exemplele sunt date din operele unor scriitori aparținând epocii fără a se cita nici una dintre scrierile lui A. Vlahuță²⁾.

În schimb, când este prezentat foarte succint *Sămănătorismul*, „orientare literară care își are punctul de plecare în programul revistei «Sămănătorul», apărută la București între 1901 și 1910 și condusă inițial de Vlahuță și Coșbuc, apoi de N. Iorga (1903-1910)”³⁾, lui A. Vlahuță i se acordă un spațiu ceva mai consistent decât chiar lui Duiliu Zamfirescu, Șt. O. Iosif și N. Iorga.

Dacă în ediția din 1978 prezența lui A. Vlahuță se rezumă doar la ceea ce am constatat mai sus, după douăzeci de ani, în 1998, reputatul profesor universitar doctor Constantin Parfene consemna că autorul modelului de reportaj literar „România pitorească” este „considerat de contemporani drept cel mai mare poet de după Eminescu” și „își înscrie prima perioadă a creației sale sub semnul *eminescianismului*...” Și mai departe, în micromedalionul consacrat lui A. Vlahuță citim: „Original este Vlahuță și în nuvelele «Din durerile lumii» sau în romanul «Dan» (despre care s-a spus că anticipează unii eroi sadoveniени de exemplu din «Însemnările lui Neculai Manea» și «Locul unde nu s-a întâmplat nimic» sau ai lui I. Al. Brătescu-Voinești, I. A. Bassarabescu), precum și în schițe ca «Mogâldea», «Socoteala», povestirea «Vișan» sau «Cassian»».

← inspirate din viața oamenilor umiliți și asupriți.

Cu «România pitorească» (1901), suită de reportaje de o autentică valoare literară și educativă, **Al.Vlahuță se impune printre primii autori care au creat scrieri de acest fel în literatura română**⁴⁾ (s.n., M.L.).

Ediția din 1993 a manualului este redactată de un număr însemnat de autori. În afară de cei trei profesori care alcătuiesc antologia manualului de cl.a X-a, din 1998 s-au mai străduit: A.Gh.Olteanu, Maria Pavnotescu, Gheorghe Lăzărescu și Elena Bercea-Găgeanu și cu acest prilej sunt incluși: Al.Macedonski, iar la „sămănătorism” sunt citați Șt.O.Iosif, Emil Gîrleanu, C.Sandu-Aldea⁵⁾.

Lui Al.Vlahuță i se consacră un spațiu la pagina 165 destul de generos și se oferă elevilor același fragment din „România pitorească”, „La Căineni”, anticipat de aprecierile profesorului univ.dr. Constantin Parfene: „Dragostea scriitorului pentru trecutul de luptă al poporului, pentru frumusețile naturii patriei își găsește o aleasă expresie lirică în „România pitorească” și se citează fragmentul, destul de substanțial, de care aminteam.

Un loc aparte ocupă „România pitorească” și în manualul de „Lecturi literare” pentru clasa a VIII-a valabil un număr apreciabil de stagioni școlare și după care s-au alcătuit în multe sesiuni de concursuri de admitere în liceu subiectele de examene. Fragmentul epilog „Țara. Poporul” îl întâlnim frecvent câțiva ani mai ales formulat astfel sau aproximativ la fel: „De la «România pitorească» a lui Alexandru Vlahuță la «România pitorească de astăzi»”.

Teme ca: „Prezentați portretul moral al poporului român, așa cum se desprinde din textul lui Vlahuță” sau „Explicați afirmația scriitorului: poporul român este «podoaba cea mai aleasă și mai mândră-ntre podoabele țării»”⁶⁾ ș.a. sunt de o sigură și consistentă valoare instructiv-educativă, formațională în orice

perioadă. De altfel, manualul lui Dumitru Săvulescu, sub acest aspect, credem că a fost unul dintre manualele școlare cu cea mai eficientă contribuție la predarea limbii și literaturii române în gimnaziu.

Ce se întâmplă după 1990?!

Al.Vlahuță și opera sa nu mai figurează în manualele școlare deloc sau aproape deloc.

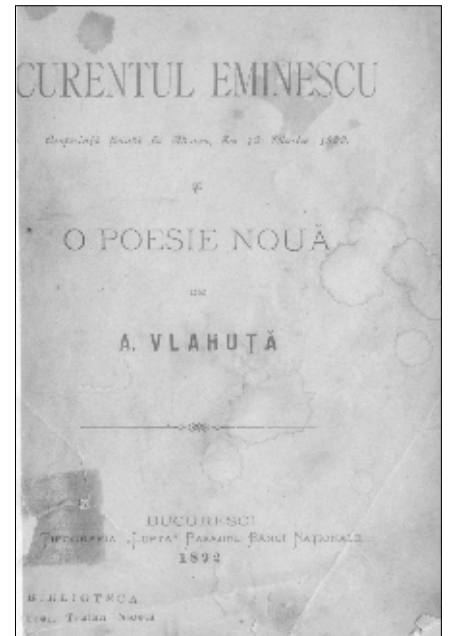
În programa de bacalaureat pentru acest an, 2004, au fost incluși doar 16 scriitori, numiți cu un termen dogmatic „**autori canonici**” (s.n., M.L.) din care, firește, Al.Vlahuță nu face parte.

Situația este identică și în manualele școlare, dar și în cuprinsul revistei „Limbă și literatură română pentru elevi” și în redactarea subiectelor pentru concursuri de admitere, testări etc., atât pentru învățământul gimnazial și liceal, cât și pentru învățământul academic.

Al. Vlahuță, omul și opera, se pare a fi intrat într-un interval de timp mai puțin fast. Timpul este cel care va face și desface valorile.

Note:

1. Nicolae I.Nicolae, Emil Leahu, Constantin Parfene, „Limba și literatura română. Manual pentru clasa a X-a”, E.D.P.R.A., Buc., 1998, p.213.
2. Op.cit., p.214. Cf. și Emil Leahu, Constantin Parfene, „Limba și literatura română. Manual pentru clasa a X-a”, E.D.P., Buc., 1978, p.5. Manualul era alcătuit și publicat două decenii înaintea celui din 1998.
3. Idem.
4. Ibidem.
5. În ediția din 1997 se renunță la Al.Macedonski și capitolul „Literatura română la sfârșitul sec.al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea” este atribuit lui Emil Leahu și nu lui Const.Parfene (Incertitudine, confuzie, eroare de tipar?!). Referirile la Al.Vlahuță rămân neschimbate (pp.213-216).
6. Dumitru Săvulescu, „Lecturi literare”, manual pentru clasa a VIII-a, E.D.P., 1978, Buc., p.13.

Ioan Dănilă

Din vremea lui Vlahuță

I.L. Caragiale și „gesticulațiunea gândirii”

Relația limbaj-gândire a preocupat multă vreme și pe destui cercetători din varii domenii (filozofie, psihologie, științele educației și, desigur, lingvistică) pentru ca o concluzie definitivă să încerce a se instala. Unul dintre numele cu greutate în domeniu este cel al lui Jean Piaget, care „a studiat în mod aprofundat gândirea, pe când limbajul a fost considerat numai ca un mijloc de a studia gândirea pe care o exprimă”. (1) Relativ recent, ca urmare a aplicării unui șir de experimente, ale căror concluzii au făcut obiectul câtorva lucrări de referință în domeniul psiholingvisticii și al teoriei comunicării, Tatiana Slama-Cazacu a formulat cu fermitate următorul adevăr: „... fiecare dintre aceste procese (gândirea și, respectiv, limbajul, n.n.) se dezvoltă grație celuilalt și o dată cu acesta” și este indispensabil „a ține seama neconținut de relațiile strânse dintre gândire și limbaj la om în general”. (2)

Am preferat acest preambul cvasiștiințific pentru a-l plasa pe I.L. Caragiale printre cei dotați cu un simț intuitiv aparte, care l-a făcut să rostească sintagma din titlul lucrării de față. După „Moș Virgulă”, cum prea bine se știe că a cerut să i se spună de către posteritate, punctuația nu-i altceva decât reflexul mișcării noastre interioare, pe care o redă - sau, mai bine zis, ar trebui să o redea - în beneficiul cititorului. „Dragii mei - ni se adresa cu părintească bunăvoință. Să nu uităm niciodată că semnele scrisului nostru sunt roadele gândirii noastre, cu multe necazuri și răbdare cucerite de străvechii noștri părinți. Să fim cu ele stăpâni severi, dar și cumiși și omenoși! Să nu le cruțăm când trebuie să ne servească, dar nici să le punem la slujbe nepotrivite cu puterea lor - căci în amândouă cazurile trădăm egal interesul nostru propriu, păgubim intenției gândirii noastre... și mai stăruitor vă rog luați aminte cu dinadinsul la punctuația mea, păstrați-o cu toată scumpătatea...” (3)

Nu cred că un actor de talia lui Radu Beligan să fi parcurs aceste rânduri

testamentare ale dramaturgiei, pentru a-și motiva un principiu: „Ca regizor, nu mi-am putut permite să cîntesc nici măcar o virgulă din teatrul lui Caragiale” (fragment dintr-un dialog pe care l-am avut cu marele artist în anii '80, după premiera cu „O scrisoare pierdută” pe scena băcăuană). Nici Mircea Cornișteanu, actualul director al Teatrului Național din Craiova, în aceiași ani, nu se aventura să umble în textul vreunei piese semnate de Caragiale. Și cum să o facă dacă, la vremea lui, Eugen Lovinescu observa cu dreptate: actorul care „dă atenție cuvenită punctuației găsește mai repede sensul frazei, deoarece autorul însuși (în special dramaturgul, dar nu numai el), atunci când scrie și <<aude>> textul, îl <<ascultă>> interpretat, căutând ca prin punctuație să dirijeze lecturile ulterioare”. (4)

Deducem că semnele de punctuație contribuie la organizarea frazei pe principiile artei muzicale. Enunțul va căpăta contururile unei partituri pe care actorul, dar de fapt orice cititor, o va intona potrivit codurilor înscrise.

De la I.L. Caragiale nu avem prea multe replici explicite la necesitatea utilizării unei limbi corecte, dar cele care sunt au o forță uriașă de pătrundere în conștiința vorbitorilor. Înainte de toate, analogia dintre limba națiunii și o plantă care necesită ocrotire a făcut carieră. În 1985, vorbind cu Iorgu Iordan, am înregistrat vorbe ca acestea: „Limba noastră a fost considerată ca o grădină cu plante de toate felurile, care sunt cuvintele și construcțiile din cuvinte. Ea trebuie utilizată pentru a se putea menține și dezvolta. O limbă îngrijită, cultivată este întocmai ca și o plantă, frumoasă pentru că se supune unor reguli care plac oamenilor și care îi ajută să folosească limba cu intenții de natură estetică”. (5)

Și acum, I.L. Caragiale: „Sărmana limbă românească! Nu mai este, cum ar fi trebuit să fie, o plantă cultivată! A ajuns buruiună sălbatică!” (6) Nostalgia scriitorului se întindea până către anii de școală, când a deprins durabil regulile de scriere corectă de la celebrul Basile Drăgoșescu, dascălul său de la Școala Primară de Băieți Nr. 1 din Ploiești. Acesta îl aprecia „cu notele cele mai mari, remarcându-se în mod excepțional la limba română”. (7) Clasele următoare de la gimnaziul particular al lui Pavel Eliade ori de la Gimnaziul „Petru și Pavel” (la limba română a primit nota 10) i-au consolidat deprinderea de a folosi „un vocabular îngrijit și o extrem de corectă exprimare”. (8) La cincizeci de ani de la absolvirea școlii elementare, Caragiale își amintea cu aceeași recunoștință: „Să las că domnul Drăgoșescu avea știință de carte și talent la predare, dar mai avea și o nuielușe, care ardea ca focul... Ah! sfinte analize, gramaticală și logică! Și încă și mai

sfântă nuielușe! Să fi poftit să scrii, la *dictando*, indiferent numai sau nu *mai*, sau măcar să fi confundat pe și conjuncția cu fi adverbul!... or să nu fi pus virgulele și celelalte semne la locul cuvenit!... Unde ești, acum, tu, magică nuielușe, să te arăți numai în pragul unei redacțiuni de revistă literară, enciclopedică, critică ș.c.l....” (9)

Din păcate, remarca autorului „Scrisorii pierdute” este cât se poate de actuală. Am intrat în mileniul al III-lea cu sentimentul provizoratului, marcați de suficiență, preamărind parcă jumătățile de măsură în ceea ce privește, desigur, limba română. Realitatea nu ne-a descurajat total. Dimpotrivă, ne-a determinat să reînviem o tradiție a concursurilor pe tema utilizării limbii naționale. Dacă în 1989, un prim an Eminescu, am deschis *Campionatul de ortografie*, la Bacău, dar cu iradiere națională, în 2004, reluăm *Campionatul limbii române*, cu convingerea că împlinim un deziderat moștenit de la marii clasici: cultivarea limbii.

*

Note:

1. Tatiana Slama-Cazacu, *Introducere în psiholingvistică*, București, Editura Științifică, 1968, p. 314.
2. *Ibidem*, p. 335.
3. I.L. Caragiale, apud Anatol Ciobanu, *Punctuația limbii române*, Chișinău, Editura „Lumina”, 1993, p. 8.
4. E. Lovinescu, *Despre dicțiune*, București, 1965, p. 23.
5. Ioan Dănilă (coord.), *Preocupări privind modernizarea predării-învățării la limba română în ciclul primar*, Bacău, Liceul Pedagogic „Ștefan cel Mare”, 1988, p. 32.
6. I.L. Caragiale, apud B. Cazacu, *I.L. Caragiale și cultivarea limbii*, în „Limba și literatura română”, an XI, nr. 2, 1982, p. 6.
7. C.M. Boncu, *Date noi privind anii de școală ai lui I.L. Caragiale*, în „Limba și literatură”, nr. 4, 1974, p. 748.
8. *Ibidem*, p. 751.
9. I.L. Caragiale, *Opere*, vol. IV, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1938, p. 131, apud C.M. Boncu, „I.L. Caragiale, elev în școala elementară”, în „Limba și literatură”, nr. 1, 1976, p. 197.

Prof. dr. Tatiana Bradu

Liceul Pedagogic „Al. Vlahuță”, Bârlad

- una din cele mai vechi școli pedagogice din țară -

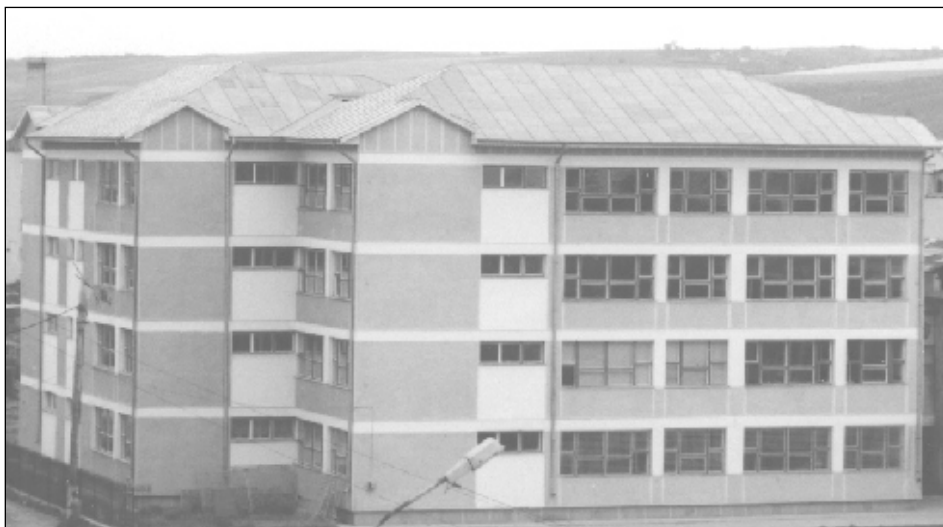
Înființarea la Bârlad a unei școli care să aibă menirea de a pregăti cadre pentru învățământul primar era o necesitate. Acest vis a devenit realitate prin acțiunea unor intelectuali patrioți ca: C.Esarcu, V.A.Ureche, A.T.Laurian, Al.Papiullarian, P.S.Aurelian, la care au aderat Ion Heliade Rădulescu, Petre Poenaru, Al.Odobescu, B.P.Hasdeu, pictorii Aman, Andreescu, Tattarascu, compozitorul Al.Flechtenmacher etc., care au înființat la București, în luna noiembrie 1866, **Societatea pentru învățătura poporului român**. La 15 februarie 1867, având ca președinte pe Iacob Fătu, se înființează **Societatea pentru învățătura poporului român, secțiunea Tutovei**, constituită în orașul Bârlad, ca vicepreședinți fiind Ioan Popescu și Ioan Vârgolici, ca secretari - Lascăr Costin, N.Dospinescu, Panaite Chenciu, Stroe Belloescu și Ștefan Neagoe, iar casier - diaconul Gheorghe Albu.

Scopul principal al Societății, secțiunea Tutovei, era, în primul rând, înființarea, la Bârlad, a unei școli normale. Acest țel era dictat de reale necesități didactice. În acea vreme exista în Moldova numai o singură școală cu caracter pedagogic, **Școala preparandală din Iași** (1855), care nu putea satisface nevoia de cadre didactice necesare școlii primare.

Zelosul intelectual ardelean Ioan Popescu, transilvănean venit pe plaiurile bârlădene după revoluția din 1848, ia memorabila hotărâre de a înființa la Bârlad o școală normală pentru pregătirea de „*învățători buni, care să posede cunoștințele, aptitudinea și înalta moralitate, neapărată pentru a răspândi învățătura și buna creștere în comunele rurale*” („Expunerea de motive, apel către cetățeni”).

La 29 noiembrie 1870 se inaugurează la Bârlad, Școala Normală, având ca prim director pe întemeietorul ei, Ioan Popescu, urmând în ordine cronologică, după acelea din Iași (1855), București (1867), Ploiești (1868) și Focșani (1870), devenind, după liceu, al doilea focar de cultură al Bârladului.

În 1874, după 4 ani de muncă intensă, timp în care au predat gratuit profesori ca Ioan Popescu, Ștefan Neagoe, Constantin Dimitrescu-Iași, mai târziu rector al Universității din București, M.Leon, P.Chenciu, G.Ghimbășeanu, dr.Ioan Codrescu etc.,

Școala Normală din Bârlad dă prima promoție de 52 de învățători calificați, care, toamna, au luat drumul către satele din județ, ca să destrame întunericul neștiinței de carte, împreună cu cei 18 învățători vechi.

Școala Normală a avut local propriu abia în 1897, un edificiu ce a constituit o podoabă arhitecturală a orașului, construită după modelul arsenalului din Veneția. Cuprindea 10 săli de clasă și încă 3 săli pentru școala de aplicație, 8 dormitoare, 2 laboratoare, 2 biblioteci, un amfiteatru și o sală de spectacole (în total o suprafață construită de aproximativ 6500 m²). La aceasta se adaugă anexele: baia și spălătoria, uzina electrică, infirmeria, două ateliere, magaziile destinate fermei școlare. Spațiile construite, aleile, spațiile verzi și terenul arabil din jurul școlii se ridicau la 11 ha.

Școala a suferit stricăciuni în timpul primului război mondial și mai ales în urma puternicului cutremur din noiembrie 1940, fapt care a determinat întreruperea cursurilor și repartizarea elevilor la diferite școli normale din țară (timp de un an): Dorohoi, Câmpulung Muscel, Galați. Localul propriu, recondiționat, este incendiat de furibundele trupe germane în retragere.

Pe locul unde altădată s-a înălțat cetățuia culturală din partea de nord a Bârladului se află astăzi Palatul de Justiție și blocul Z1 de pe strada Republicii nr.277. Din vechiul local mai supraviețuiește, ca o solidă amintire a trecutului, „castelul”, o clădire care altădată servea ca locuință pentru directorul școlii. De-a lungul anilor a trecut de la un „stăpân la altul”, gata și ea să se prăbușească (cunoscută astăzi sub

numele de „Casa roșie”).

După distrugerea localului propriu al școlii, în împrejurările arătate mai sus, conducerea de atunci a Școlii Normale a depus eforturi laudabile ca nici o clipă să nu se întreprună cursurile, trecând din nou, ca la începuturi, din local în local:

* în anul școlar 1944-1945: în localul Liceului Codreanu (Liceul de băieți), azi Colegiul Național „Gh.Roșca Codreanu” (elevii normaliști învățau după-amiaza);

* între anii 1945-1947: cu câteva clase în actualul local al Școlii nr.4 „Tudor Pamfile”, și cu celelalte clase la Liceul de băieți;

* în anii 1947-1949: cu toate clasele la Școala primară nr.2, de lângă biserica Sf. Gheorghe, azi Școala nr.5;

* în 1949-1958: a funcționat în fostul local al Liceului industrial de fete „Nicolae Roșca-Codreanu”, astăzi fostul local al Centrului de Plasament nr.2;

* la 7 decembrie 1958 se înființează Complexul Școlar Bârlad, unde urmau să fie instruiți elevii din trei licee bârlădene (Școala Normală Pedagogică, Liceul „Gh. Roșca-Codreanu” și Liceul de Fete) și șase școli generale.

Începând cu această dată Școala Normală capătă stabilitate în privința localului și a procesului de învățământ desfășurat. În perioada 1959-1962 a fost mutat de la Iași la Bârlad Institutul Pedagogic de 2 ani, care a funcționat paralel cu Școala Pedagogică, dând absolvenți atât la cursurile de zi, cât și la fără frecvență. În 1966, Școala Pedagogică se transformă în Liceul Pedagogic cu durata cursurilor de 5 ani, ca urmare a directivelor de partid și de stat.

În anul 1970, când Liceul Pedagogic

← își sărbătorește centenarul, prin decret al Consiliului de Stat, se conferă liceului numele scriitorului bârlădean „Alexandru Vlahuță”, nume ce-l poartă și astăzi și, probabil, mulți ani de aici înainte. (În existența sa, Școala Normală din Bârlad a purtat două nume: Principele Ferdinand și Alexandru Vlahuță.) În anul centenarului a absolvit cea mai numeroasă promoție de învățători și educatoare din istoria acestei școli (330, în total).

Liceul Pedagogic „Al.Vlahuță” își încheie misiunea de a pregăti învățători și educatoare în anul 1984, când a absolvit liceul pedagogic, după 4 ani de studiu, ultima serie de educatoare. În această perioadă de funcționare (1870-1984) a pregătit aproape 6300 de învățători și educatoare.

Prezentul... începe cu anul 1990 când, în urma mai multor memorii adresate Ministerului, se obține acordul de principiu pentru reînființarea Școlii Normale la Bârlad. Astfel, pentru anul școlar 1990-1991 s-a aprobat un plan de școlarizare de 112 locuri pentru profilul pedagogic, în cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, însemnând trei clase de învățători și una de educatoare.

Deoarece funcționarea profilului pedagogic, cu problemele sale specifice, în cadrul Liceului Teoretic, devine tot mai dificilă, cu acordul Inspectoratului Școlar se obține de Ministerul Învățământului decizia de (re)înființare a Școlii Normale „Al.Vlahuță” din Bârlad ca unitate independentă, statut juridic ce devine efectiv din anul școlar 1994/1995.

Dar, noua Reformă a învățământului aduce iar nori negri asupra învățământului pedagogic din România, în sensul că din Planul-cadru de învățământ pentru învățământul preuniversitar, la filiera vocațională, profilul pedagogic, dispăre specializarea învățător-educatoare, Ministerul Educației Naționale optând pentru pregătirea acestora prin formula Colegiile Universitare de Institutori, subordonate Universității. Printr-o regândire a acestui punct de vedere, din anul școlar 2001-2002 se reintroduce specializarea învățător-educatoare în cadrul profilului pedagogic.

15 septembrie 2001 înseamnă pentru Liceul Pedagogic „Al.Vlahuță” Bârlad actul de naștere pentru noul local în care funcționează această unitate de învățământ, unică în județ prin specializările în care pregătește elevii în liceu.

Din totdeauna Liceul Pedagogic a fost școala care a modelat suflete și care a învățat și pe alții să le modeleze. „Materialul” pentru modelat a fost primit din Bârlad și din împrejurimi, uneori chiar și mai departe de 100-130 km distanță de oraș, datorită renumelui cucerit în timp de acest lăcaș de cultură.

În viața socio-culturală a Bârladului este un simbol al calității și performanței, un focar de emulație spirituală, un loc spre care ținesc să ajungă cei mai talentați și cei mai sufletești copii. Fiind convinși că în orașul Bârlad, și chiar în județ, există mulți copii talentați care nu pot să-și valorifice talentul în liceele teoretice și tehnologice, în cadrul unei pregătiri de specialitate adecvate, ne-am propus, cu acordul forurilor superioare, să „modelăm” în cadrul acestui liceu vocațional toți „talentații”: învățător-educatoare, viitori actori, plasticieni, gimnaste, atleți, rugbiști, vorbitori de limba engleză și franceză.

Noua structură a liceului se pare că a căpătat valoarea pe care o dorim. Încurajați de unele succese obținute în ultimii ani, suntem hotărâți să acționăm cu și mai multă vitalitate pentru a menține, cel puțin, prestigioasa noastră școală, care poartă numele unui cunoscut scriitor bârlădean.

Cenaclul „Alexandru Vlahuță”, Bârlad

Stefan Petrea

14 ale lunii. EA

Galopul calului fără picioare
e hieroglifa din
marginea vieții.

EA e un nume frumos și singur,
Stăpân absolut,

dar neputincios,

Căci de buzele ei cu gust de vânt
Au mâncat picioarele hieroglifei,
Zborul calului

fără aripi

Va dormi sub perna vieții

Doar atâta timp cât

EA

E un nume absolut,
frumos
și singur

Lucian Dogaru

Buciumul de aur

De-atâta singurătate
Mi-am lipit mâna pe pământ:
Prin vârful degetelor
Urcă patru dricuri
Cu prieteni.

Alina Bârsă

Justiție

...Și o să ningă!
Doamne, o să ningă,
Și-o să ne-ngroape albul
Pân' la piept.

...și-o să ne doară!
Doamne, o să ne doară!
Dar n-am putea pretinde
Că nu-i drept.

Cicerone Busuioc

Lupta lui Don Q.

Obsedat de ereditate
Protestez la gura sobei
cu o ulcică de vorbe goale în mână,
În fața trinității plus unul papale.

Chinuit cu răspunsul
nu vin paralel cu ideile savante
mă las copleșit de ereditate.

Edith-Andreea Mastacan

De ce-ai plecat?

De ce-ai plecat?, O floare-a vieții mele
Ți-ai aruncat sămânța-n alt pământ
Te-ai așezat departe-n alte stele
Și mie mi-ai săpat un hâd mormânt.

De ce-ai plecat? A mea iubire-adâncă
Tu m-ai făcut în inimă s-o-nchid
Am așezat deasupra ei o stâncă
O poartă ce doar eu pot s-o deschid.

De ce-ai plecat? A vieții-mi alinare
A dispărut cum fumu-ncet, în cer
Se duce. Ai fost al vieții-mi soare
Ai fost tărâmul încărcat de-adânc
mister.

De ce-ai plecat? Oh! Da.
Nu mă iubeai!
Căci tu nu m-ai iubit chiar niciodată
Iubirea-mi cu minciuna o țineai
Și doar iluzii mi-am făcut viața toată.

Atât de drag...

Atât de drag mi-ai fost, iubite
Și-atâta dor ți-am dus odată
Atâtea nostalgii duioase
Stăteau la poarta ta să-mi bată.
Atât te-am căutat, străine,
C-aveam atâtea-nfrigerare
În mine-ngrămădeam suspine
În mine clocotea o mare.
Și te-am găsit...
Mi-ai stins tot dorul
Și așteptarea ta cea mare,
În mine-a răsărit iubirea
Și saltă bucurii în zare.

Anul I

No. 2

Noembrie 1919

LAMURA

LITERATURA. ARTA. ȘTIINȚA

DIRECTOR AL. VLAHUȚĂ

Secretar de Redacție: GH. D. MUGUR

Administrator: C. POPOVICI-TAȘCĂ

ALEXANDRU VLAHUȚĂ

În ajunul zilei de 20 Noembrie, zi în care se adună pentru prima dată cel dintâiu-parlament al României Mari, s'a stins Alexandru Vlahuță, unul din acei cari au contribuit prin scrisul lor la pregătirea acestui moment înălțător.

Inzestrat de Pronie cu darul cel nobil al poeziei, el a pus acest dar în slujba celor mai frumoase și desinteresate preocupări socotind că datoria scriitorului este să fie îndemnătorul pe căile virtuții al celor cari deschid filele cărții ca să ceară de la ea învățătură.

Observator adânc al obiceiurilor contemporanilor săi, el a spus adevărul fără șfială și a lovit cu biciul satirei sale multe din relele lor porniri. A socotit însă că nu se cade a dărâma totul cu gând că vei îndrepta totul, căci s'ar putea să zdrobești și ce este bun și să înlături prin aceasta puțința refacerii. Socotința lui era că binele se face prin bine, nu prin rău și, deîndată ce această credință s'a înrădăcinat în sufletul lui curat și mare, el nu s'a îndoit o clipă. și tot ce a scris a vrut să fie o piatră pentru clădirea viitorului, a cărei înălțare avea să năruie prin ea însăși clădirea trecutului.

În acest înțeles și tot în vederea acestui scop a pus toată puterea sa de muncă, toată iubirea pentru cei mulți, toată priceperea pentru frumos, luând direcția revistei noastre; el i-a dat înadins numele de „Lamură”, voind ca să răspândească numai ceea ce se poate în adevăr numi „lamură” a cugetării și scrisului românesc pentru binele și înaintarea poporului român, astăzi unit.

Gh. A.

Necrologul scriitorului semnat de Gh. Adamescu.

Academia Bârlădeană

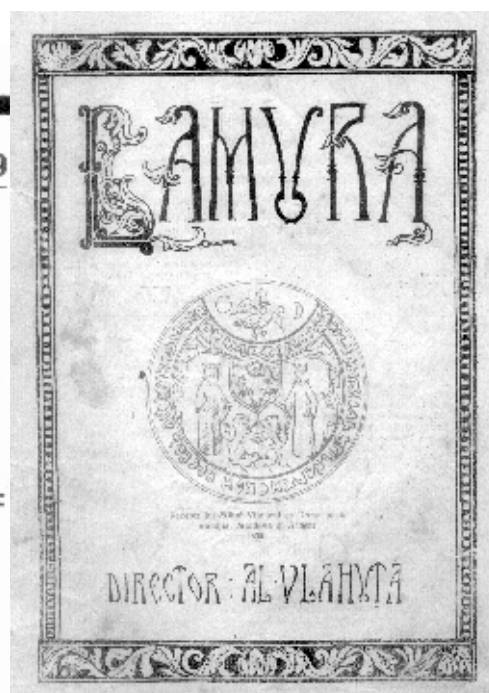
Revistă editată de Societatea literar-culturală „Academia Bârlădeană”

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Simion Bogdănescu, Ritta Mintiade.

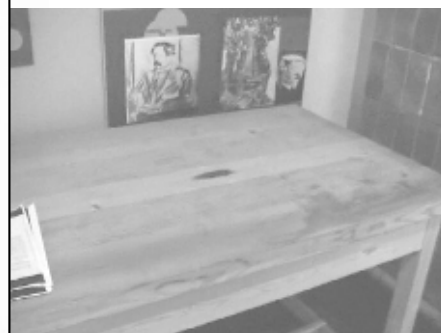
Tehnoredactare: Bogdan Artene.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad

Imagini de la Casa memorială
„Alexandru Vlahuță”,
Dragosloveni

Răspunderea pentru conținutul
articolelor publicate
aparține autorilor.